

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди

СУДИ

ДБН В.2.2-26:2010

Видання офіційне

Київ

Міністерство регіонального розвитку та будівництва України

2010

РОЗРОБЛЕНО:	Державне підприємство "Український державний науково-дослідний і проектний інститут цивільного сільського будівництва" (ДП "УкрНДІПротивільсьбуди")
РОЗРОБНИКИ:	О. Чижевський, канд. арх. (науковий керівник); архітектор О.Пашенко
ЗА УЧАСТЮ:	УкрНДІ пожежної безпеки МНС України (С. Новак, канд. техн. наук; О. Сізіков, канд. техн. наук; Р. Кравченко, канд. техн. наук; В. Ніжник; Р. Уханський); Держпожбезпеки МНС України (О. Євсеєнко; С. Мусійчук; В. Сокол; О. Гладішко; Г. Дубінський)
ПОГОДЖЕНО:	Державна судова Адміністрація України (лист від 16.03.2010 р. за № 19-1546/10); Держпожбезпеки МНС України (лист від 24.03.2010 р. за № 36/4/1882); Вищий адміністративний суд України (лист від 04.03.2010 р. за № 265/12/13-10); Міністерство охорони здоров'я України (лист від 02.11.2009 р. за № 05.01-14-58/3045); Міністерство внутрішніх справ України (лист від 10.02.2010 р. за № 30/27 та лист від 11.09.2009 р. за № 25/КБ-3-1025)
ВНЕСЕНО І ПІДГОТОВЛЕНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ:	Управління архітектурно-конструктивних та інженерних систем будинків і споруд Міністерства регіонального розвитку та будівництва України
ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ:	Наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 р. № 175
УВЕДЕНО ВПЕРШЕ	

Офіційний видавець нормативних документів
у галузі будівництва і промисловості будівельних матеріалів
Мінрегіонбуду України

Державне підприємство "Укрархбудінформ"
ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди	ДБН В.2.2-26:2010
СУДИ	Вводяться вперше

Чинні від 2010-10-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Ці будівельні норми поширюються на суди загальної юрисдикції (далі - суди).

1.2 Ці будівельні норми встановлюють вимоги до проектування, будівництва нових і реконструкції існуючих будинків під суди, а також приміщень судів, вбудованих у будинки іншого призначення.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цих нормах є посилання на такі нормативні документи:

ДБН 360-92** Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень

ДБН А.2.2-1-2003 Проектування. Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд

ДБН А.2.2-2-96 Проектування. Технічний захист інформації. Загальні вимоги до організації проектування та проектної документації для будівництва

ДБН В.1.1-5-2000 Захист від небезпечних геологічних процесів. Будинки та споруди на підроблюваних територіях і просідаючих ґрунтах

ДБН В.1.1-7-2002 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва

ДБН В.1.1-12:2006 Захист від небезпечних геологічних процесів. Будівництво у сейсмічних районах України

ДБН В.1.2-2:2006 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Навантаження і впливи. Норми проектування

ДБН В.1.2-10-2008 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Захист від шуму

ДБН В.1.2-14-2009 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ

ДБН В.1.4-1.01-97 СРББ Регламентовані радіаційні параметри. Допустимі рівні

ДБН В.1.4-2.01-97 СРББ Радіаційний контроль будівельних матеріалів та об'єктів будівництва

ДБН В.2.2-5-97 Будинки та споруди. Захисні споруди цивільної оборони

ДБН В.2.2-9-2009 Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення

ДБН В.2.2-14-2004 Приміщення для зберігання секретних документів та роботи з ними

ДБН В.2.2-16-2005 Будинки і споруди. Культурно-видовищні та дозвіллі заклади

ДБН В.2.2-17:2006 Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення

ДБН В.2.2-25:2009 Будинки і споруди. Підприємства харчування (зклади ресторанного господарства)

ДБН В.2.3-15-2007 Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів

ДБН В.2.5-13-98В.2.5-13-98* Інженерне обладнання будинків і споруд. Пожежна автоматика будинків і споруд

ДБН В.2.5-23-2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення

ДБН В.2.5-24-2003 Інженерне обладнання будинків і споруд. Електрична кабельна система опалення

ДБН В.2.5-27-2006 Інженерне обладнання будинків і споруд. Захисні заходи електробезпеки в електроустановках будинків і споруд

ДБН В.2.5-28-2006 Інженерне обладнання будинків і споруд. Природне і штучне освітлення

ДБН В.2.5-39:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі та споруди. Теплові мережі

ДБН В.2.6-31:2006 Конструкції будівель і споруд. Теплова ізоляція будівель

ДГН 6.6.1-6.5.001-98 (НРБУ-97) Норми радіаційної безпеки України. Державні гігієнічні нормативи

ДСанПІН 239-96 Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань

ДСанПІН 3.3.2.007-98 Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин

ДСНІП 3.3.6-096-2002 Державні санітарні норми та правила при роботі з джерелами електромагнітних полів

ДСП 173-96 Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів

ВБН В.2.2-45-1-2004 Проектування телекомунікацій. Лінійно-кабельні споруди

ГОСТ 12.1.004-91 ССБТ Пожарная безопасность. Общие требования (Пожежна безпека. Загальні вимоги)

НАПБ А.01.001-2004 Правила пожежної безпеки в Україні

НАПБ А.01.003-2009 Правила улаштування та експлуатації систем оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей в будинках та спорудах

НАПБ Б.01.007-2004 Правила облаштування та застосування ліфтів для транспортування пожежних підрозділів у будинках та спорудах

НАПБ Б.06.004-2005 Перелік однотипних за призначенням об'єктів, які підлягають обладнанню автоматичними установками пожежогасіння та пожежної сигналізації

НПАОП 0.00-1.02-08 Правила будови і безпечної експлуатації ліфтів

НПАОП 40.1-1.21-98 Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів

НПАОП 40.1-1.32-01 Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок

ПУЕ:2009 Правила улаштування електроустановок

ДСТУ 2272:2006 ССБП. Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять

ДСТУ Б А.2.2-8-2010 Розділ "Енергоефективність" в складі проектної документації об'єктів

ДСТУ Б В.1.1-4-98* Захист від пожежі. Будівельні конструкції. Методи випробувань на вогнестійкість. Загальні вимоги

ДСТУ Б В.1.1-11:2005 Захист від пожежі. Електричні кабельні лінії. Метод випробування на вогнестійкість

ДСТУ Б В.2.5-34:2007 Інженерне обладнання будинків і споруд. Сміттепроводи житлових і громадських будинків. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.5-38:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд

ДСТУ Б В.2.5-44:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування систем опалення будинків з тепловими насосами

ДСТУ-Н Б А.2.2-5:2007 Інженерне обладнання будинків і споруд. Настава з розроблення та складання енергетичного паспорту будинків при новому будівництві та реконструкції

ДСТУ-Н Б В.2.5-37:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Настава з проектування, монтажування та експлуатації автоматизованих систем моніторингу та управління будівлями і спорудами

ДСТУ ISO 4190-1-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 1. Класи ліфтів I, II, III, VI. ТК 104 "Ліфти"

ДСТУ ISO 4190-2-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 2. Ліфти класу IV. ТК 104 "Ліфти"

ДСТУ ISO 4190-3-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 2. Ліфти службові класу V. ТК 104 "Ліфти"

ДСТУ ISO 4190-6-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 6. Ліфти пасажирські для встановлення в житлових будинках. Планування і вибір

ДСТУ ISO 6309:2007 Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форми та колір

ДСТУ ISO 9386-1:2005 Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 1. Вертикальні підймальні платформи

ДСТУ ISO 9386-2:2005 Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 2. Приводні сходові підйомники для пересування по нахиленій площині користувачів, що сидять, стоять та перебувають в інвалідних колясках

ДСТУ EN 81-1:2003 Норми безпеки та експлуатації ліфтів. Частина 1. Ліфти електричні

ДСТУ EN 81-2:2003 Норми безпеки та експлуатації ліфтів. Частина 2. Ліфти гідравлічні

СанПин 2605-82 Санитарные нормы и правила обеспечения инсоляцией жилых и общественных зданий и территории жилой застройки (Санітарні норми і правила забезпечення інсоляцією житлових та громадських будинків і території житлової забудови)

СанПин 6027.А-91 Санитарные правила и нормы по применению полимерных материалов в строительстве (Санітарні правила і норми щодо застосування полімерних матеріалів у будівництві)

СНиП II-35-76 Котельные установки (Котельні установки)

СНиП 2.01.01-82 Строительная климатология и геофизика (Будівельна кліматологія і геофізика)

СНиП 2.04.01-85 Внутренний водопровод и канализация зданий (Внутрішній водопровід і каналізація будинків)

СНиП 2.04.02-842.04.02-84* Водоснабжение. Наружные сети и сооружения (Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди)

СНиП 2.04.05-91 Отопление, вентиляция и кондиционирование (Опалення, вентиляція і кондиціонування)

СНиП 2.09.04-87Административные и бытовые здания (Адміністративні та побутові будинки)

СНиП 3.05.01-85 Внутренние санитарно-технические системы (Внутрішні санітарно-технічні системи)

СНиП 3.05.06-85 Электротехнические устройства (Електротехнічні пристрої)

СНиП 3.05.07-85 Системы автоматизации (Системи автоматизації)

СН 2152-80 Санитарно-гигиенические нормы допустимых уровней ионизации воздуха производственных и общественных помещений (Санітарно-гігієнічні норми допустимих рівнів іонізації повітря виробничих і громадських приміщень)

СН 3077-84 Санитарные нормы допустимого шума в помещениях жилых и общественных зданий и на территории жилой застройки (Санітарні норми допустимого шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови).

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Нижче подано терміни, вжиті в цих будівельних нормах, та визначення позначених ними понять

3.1 зал судових засідань

Спеціально обладнане приміщення для проведення слухання судового засідання

3.2 захисні засоби та інженерні споруди

Споруди, конструкції та виробни, які протидіють ураженню персоналу та проникненню в будинок суду, що охороняється (пости охорони, тамбури-шлюзи, турнікети, ґрати тощо)

3.3 зона обмеженого доступу

Сукупність приміщень і територій з єдиними правилами доступу згідно з установленим пропусковим режимом, при цьому їх територіальна єдність не обов'язкова

3.4 конструктивна захищеність будинку

Сукупність будівельних заходів із забезпечення потрібної стійкості проти зламування

3.5 маломобільні групи населення (МГН)

Визначення згідно з ДБН В.2.2-17

3.6 нарадча кімната

Ізольоване приміщення, в якому склад головних учасників судового процесу постановляє вироки, рішення, визначення по судовій справі

3.7 поверх підземний, поверх підвальний, поверх цокольний, поверх перший

Визначення згідно з ДБН В.2.2-9

3.8 пожежна безпека

Визначення згідно з ДСТУ 2272

3.9 пожежний ліфт

Визначення згідно з ДСТУ 2272

3.10 суди загальної юрисдикції

Визначення згідно з Законом України "Про судоустрій України"

3.11 сходово-ліфтовий вузол

Визначення згідно з ДБН В.2.2-9

3.12 технічні засоби охорони

Апаратні засоби та комунікації, що використовуються охороною будинку суду під час виконання своїх функцій і забезпечують контроль доступу, сигналізацію, нагляд, постовий зв'язок, документування та архівацію подій

3.13 технічне зміщення об'єкта

Сукупність оснащення будинку суду захисними засобами та інженерними спорудами.

4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Розрахунковим показником для будинків судів є кількість суддів.

4.2 Площу та склад приміщень будинку суду слід визначати залежно від форм судочинства установи суду, виходячи із штатної чисельності суддів, визначеної згідно з чинним розпорядчим документом.

4.3 При проектуванні, будівництві нових і реконструкції будинків судів належить дотримуватись вимог щодо їх доступності для МГН, викладених у ДБН В.2.2-17 та ДБН В.2.2-9. Повинна бути забезпечена доступність місць цільового відвідування та обслуговування як на земельній ділянці, так і в середині будинку суду; безпека шляхів руху (у тому числі й евакуаційних) і місць обслуговування; своєчасне отримання маломобільними групами населення (МГН) повноцінної та якісної інформації, яка дозволяє орієнтуватися в будинку, використовувати обладнання (у тому числі для самообслуговування), отримувати необхідні послуги; зручність і комфортність середовища перебування й обслуговування в будинку суду. Проектні рішення, пристрої та заходи, призначені для МГН, не повинні знижувати ефективності експлуатації будинків судів, а також зручності одержання послуг і роботи іншими категоріями населення.

5 ВИМОГИ ДО ЗАБУДОВИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

5.1 Будинки судів доцільно розміщувати на території громадського центру населеного пункту. Головний фасад із центральним входом слід орієнтувати на міську площу чи магістраль.

Розташування будинків судів на земельних ділянках повинно відповідати містобудівним, екологічним, протипожежним, санітарним нормам і здійснюватись згідно з ДБН В.2.2-9, ДБН Б.2.4-1, ДСП 173, ДСанПіН 239, СанПіН 2605, СН-3077, ДБН 360, ДБН А.2.2-2.

5.2 Розміри земельних ділянок визначаються згідно з ДБН 360 з урахуванням ДСП 173. При цьому враховуються особливості забудови району, де передбачається розміщення будинку суду, зонування ділянки та особливості планування кожної функціональної зони, об'ємно-планувальне рішення та поверховість будинку, необхідність забезпечення технічного обслуговування будинку по периметру та забезпечення проїзду пожежних, аварійних машин, а також розворот і маневри спеціальних автомобілів. Необхідно враховувати орієнтацію будинку відносно сторін світу для того, щоб забезпечити приміщення необхідним рівнем інсоляції та організувати озеленення прилеглої території.

5.3 Земельна ділянка будинку суду повинна поділятися на такі зони:

- зона (площа) забудови;

- громадська зона;

- службова зона.

5.4 Площа забудови повинна складати, як правило, не менше ніж 25 % від загальної площі ділянки.

5.5 Громадська зона повинна примикати до головного входу будинку суду та включати в себе такі підзони: майданчик перед головним входом, майданчик для встановлення державної символіки та символіки судової влади (рекомендовано), спеціально обладнані майданчики для відпочинку працівників і очікування відвідувачів суду (у тому числі із захисним навісом від опадів), майданчик для куріння, місця для стоянки автотранспорту відвідувачів і працівників суду, зони зелених насаджень і благоустрою. Громадська зона повинна примикати до міської вулиці (магістралі, проїзду).

Площу та конфігурацію майданчика перед головним входом визначають завданням на проектування залежно від містобудівної ситуації. Пішохідні доріжки повинні відповідати напрямку потоків відвідувачів і працівників суду, мати ширину, ухили та матеріали шляхового покриття, що забезпечують безпечне пересування та доступність території та будинку суду МГН (у тому числі з ураженням опорно-рухового апарату, органів зору та слуху).

Озеленення ділянки та розроблення проекту ландшафтного дизайну виконується з урахуванням особливостей місцевості та природно-кліматичних умов регіону. Ділянка повинна мати, як правило, захисну декоративну огорожу по периметру (паркан, кущі тощо). Висадження дерев ближче ніж за 5 м від будівлі є неприпустимим, оскільки в подальшому перешкоджатиме природному освітленню приміщень.

При розробленні проекту благоустрою території необхідно враховувати використання малих архітектурних форм (скульптур, фонтанів), садово-паркової фурнітури (квітників, лавок, урн), топіарного мистецтва з дотриманням вимоги виконання всіх складових елементів в єдиному стилі з архітектурою будинку суду. Крім того, на території необхідно передбачити, у разі потреби, розміщення інформаційно-довідкових стендів і знаків.

Майданчики для куріння слід розташовувати неподалік від головного входу та устатковувати додатковими урнами.

5.6 Розмір майданчика для стоянки особистого автотранспорту працівників суду визначається виходячи із завдання на проектування. Кількість машино-місць для відвідувачів визначається згідно з ДБН 360. Площі майданчиків для короткочасних стоянок повинні бути розраховані на одночасне розміщення не менше п'яти автомобілів. Площа відкритих автостоянок, які не охороняються, до площі ділянки суду не включається.

5.7 Десять відсотків від загального числа місць на автостоянці (але не менше одного місця) повинно бути передбачено для транспортних засобів МГН. Ці місця повинні позначатися візуальними засобами інформації, прийнятими в міжнародній практиці. Місця для транспортних засобів слід розташовувати поблизу головного входу до будинку суду, але не далі ніж за 50 м. Ширина зони для паркування транспортного засобу повинна бути не менше ніж 3,5 м.

Шлях руху МГН від автостоянки до дверей центрального входу в будинок слід обладнати спеціальними пристроями (поручнями, доріжками, пандусами або підйомними пристроями), контрастними за кольором та тактильною фактурою, які полегшують пересування та орієнтацію людям з обмеженими можливостями руху та вадами зору. Тактильні засоби, що виконують попереджувальну функцію на покритті шляху руху інвалідів з вадами зору до будинку, слід розміщувати не менше ніж за 0,8 м до об'єкта інформації, початку небезпечної ділянки, зміни напрямку руху, входу тощо.

Сходи повинні дублюватися пандусами. Поздовжній ухил шляху руху, по якому можливий проїзд інвалідів на кріслах-колясках, не повинен перевищувати 5 %, поперечний ухил слід приймати в межах 1-2%.

Ширина шляху руху на ділянці при можливому зустрічному русі інвалідів на кріслах-колясках повинна бути не менше ніж 1,8 м, що достатньо і для руху інвалідів зору з супроводжуючим чи з собакою-провідником.

Висоту бордюрів по краях пішохідних шляхів приймати не більше ніж 0,05 м. Висота бортового каменя в місцях перетину тротуарів із проїзною частиною, перепад висот бордюрів, бортових каменів уздовж експлуатованих газонів і озелених майданчиків, що прилягають до шляхів пішохідного руху, не повинні перевищувати 0,04 м.

5.8 У найбільших і великих містах, крім відкритих стоянок особистого автотранспорту співробітників і тимчасових стоянок автотранспорту відвідувачів суду, допускається передбачати підземні або надземні вбудовано-прибудовані гаражі згідно з вимогами ДБН 360 та ДБН В.2.3-15.

5.9 При спільному розміщенні в будинку органів судової влади різних форм судочинства (загальних, адміністративних, господарських судів) і рангу (судів першої інстанції та апеляційних судів), нотаріальних і адвокатських контор допускається за взаємним узгодженням установ коопероване використання відкритих стоянок особистого автотранспорту співробітників і тимчасових стоянок автотранспорту відвідувачів.

5.10 Внутрішні наскрізні проїзди, під'їзди до головного та інших входів проектують згідно з вимогами ДБН 360.

У разі влаштування в будинку суду відкритих світлових або функціональних двориків з габаритами 18,0 м × 18,0 м і більше проїзди до них слід приймати згідно з ДБН В.2.2-9.

5.11 Службова зона повинна примикати до фасаду (фасадів), де розміщено службові входи та виходи спеціального призначення.

Площа службової зони та її конфігурація визначається завданням на проектування та містобудівною ситуацією, проте вона повинна задовольняти вимоги щодо проїзду та маневрування спеціального транспорту.

На території службової зони необхідно передбачити зону для розміщення гаражів або стоянок службового транспорту. Їх кількість слід визначити за завданням на проектування. За завданням на проектування на території службової зони судів допускається розміщення стоянки особистого автотранспорту співробітників суду.

На території службової зони загальних судів слід передбачити відокремлену зону обмеженого доступу - місце для стоянки конвойних автомобілів у кількості до трьох одиниць транспорту.

Безпосередньо до службового входу будинку загального суду, через який передбачено доставляти підсудних і підозрюваних, повинен прилягати бокс для заїзду спеціального конвойного автомобіля й висаджування осіб, що перебувають під вартою.

На території службової зони всіх судів передбачається влаштування майданчика для встановлення сміттєзбірників. Розмір майданчика слід визначати залежно від кількості сміттєзбірників і прийнятого способу видалення сміття. Майданчик для встановлення сміттєзбірників повинен мати бетонне або асфальтоване покриття, обмежене бордюром і зеленими насадженнями чи суцільною стіною висотою 1,2 м по периметру. До нього повинен бути забезпечений зручний під'їзд для спеціального автотранспорту.

6 ОБ'ЄМНО-ПЛАНУВАЛЬНІ РІШЕННЯ

6.1 Загальні вимоги до будинків та їх окремих елементів

6.1.1 Об'ємно-планувальне рішення будинку суду, склад приміщень, їх функціонально-планувальне групування та взаємозв'язок визначаються функціонально-організаційною структурою суду, яка, у свою чергу, залежить від адміністративного рівня та спеціалізації установи, штатної чисельності суддівського корпусу, специфіки організації роботи в установах судової влади.

6.1.2 Приміщення будинків судів, виходячи з функціональної специфіки їх діяльності, поділяють на такі функціональні групи:

-зали судових засідань із допоміжними приміщеннями;

- робочі приміщення суддів і приміщення керівництва суду;

- приміщення структурних підрозділів технічного апарату суду;

- приміщення для підсудних та конвою (у місцевих і апеляційних загальних судах);

- приміщення для персоналу охорони суду та забезпечення безпеки працівників суду;

- приміщення обслуговуючого призначення.

6.1.3 За ступенем доступності для відвідувачів і співробітників суду приміщення будинку суду класифікуються на:

- приміщення вільного доступу - вестибюльна група приміщень, зали судових засідань, приймальня суду (приймом громадян і попередній розгляд їх звернень), канцелярія, приміщення для прийому громадян керівництвом суду або іншими співробітниками суду, приміщення для ознайомлення громадян зі справами, окремий зал для відвідувачів закладу громадського харчування;

- приміщення службового призначення (зона обмеженого доступу), доступ у які дозволяється лише співробітникам суду, - робочі приміщення суддів, структурні підрозділи технічного апарату суду, приміщення допоміжного призначення, в яких відбуваються функціональні процеси, спрямовані на забезпечення організації та обслуговування судочинства, окремий зал для суддів закладу громадського харчування;

- приміщення службового призначення (зона обмеженого доступу), доступ у які дозволяється тільки суворо обмеженому колу співробітників суду, - приміщення для підсудних і конвою (у загальних судах), приміщення охорони суду, серверна, приміщення для зберігання речових доказів, приміщення для зберігання та роботи з матеріалами, що містять державну таємницю.

Приміщення службового призначення повинні мати окремі сходово-ліфтові вузли та шляхи евакуації.

6.1.4 Об'ємно-планувальним рішенням будинку суду необхідно забезпечити функціональний взаємозв'язок, компактне розташування та планувальне розмежування за ступенями доступності функціональних груп приміщень.

Об'ємно-планувальне та конструктивне рішення будинку суду повинно забезпечувати можливість, у разі необхідності, в майбутньому здійснювати перепланування залежно від змін у процесуальному законодавстві та складі апарату суду.

6.1.5 При розробленні об'ємно-планувальних і конструктивних рішень будинків судів для будівництва в різних природно-кліматичних і інженерно-геологічних умовах необхідно враховувати вимоги ДБН В.1.1-5, ДБН В.1.1-12, ДБН В.2.6-31, ДБН В.1.2-2, СНиП 2.01.01.

6.1.6 При розміщенні установи суду в частині адміністративного будинку необхідно забезпечити ізоляцію та автономне функціонування суду.

Розміщення судових установ у житлових будинках забороняється.

При спільному розміщенні в будинку органів судової влади різних форм судочинства (загальних, адміністративних, господарських судів) і рангу (судів першої інстанції та апеляційних судів), нотаріальних і адвокатських контор допускається за взаємним узгодженням установ коопероване використання однорідних за функціональним призначенням груп приміщень (залів судових засідань різної наповнюваності та спеціалізації, приміщень громадського харчування, залу Президії, конференц-залу, технічних та інженерних приміщень, вбудованих автостоянок). Входи та вестибюльні групи приміщень кожної з установ повинні бути окремими.

6.1.7 Основні потоки відвідувачів у будинку суду проходять за такими маршрутами:

- вестибюль - зали судових засідань - вестибюль;

- вестибюль - приймальня суду (приймом громадян і попередній розгляд їх звернень)

- вестибюль;

- вестибюль - канцелярія - вестибюль;

- вестибюль приміщення для прийому громадян керівництвом суду або іншими співробітниками суду - вестибюль;

- вестибюль - приміщення для ознайомлення громадян зі справами - вестибюль.

Передбачити максимально короткий об'ємно-планувальний взаємозв'язок між цими приміщеннями.

6.1.8 Вхідна вестибюльна група приміщень для відвідувачів повинна розташовуватись поблизу комунікаційного простору, що прилягає до сходів і ліфтового холу. З комунікаційним простором поповерхово повинні межувати (чи знаходитись поряд) холи для відвідувачів при залах судових засідань.

6.1.9 Зали судових засідань повинні розміщуватись, як правило, на перших поверхах будинку суду.

Планувальним рішенням будинку необхідно забезпечити зручними зв'язками між залами судових засідань і вхідною вестибюльною групою приміщень; між залами судових засідань і приміщеннями для суддів. У місцевих і апеляційних загальних судах забезпечити максимально короткі та ізовані від потоків відвідувачів шляхи доставляння в зали судових засідань підсудних (засуджених).

Не бажано, щоб вікна залів судових засідань виходили на вулицю з інтенсивним транспортним рухом.

6.1.10 Кабінети суддів слід розміщувати єдиним планувальним блоком із робочими приміщеннями помічників суддів і секретарів судових засідань, а при рівні забезпечення кожного судді своїм залом судових засідань - також зі своїми залами судових засідань.

В апеляційних та вищих спеціалізованих судах приміщення судових палат (робочі приміщення суддів, кабінети керівництва та підрозділи забезпечення роботи судової палати) слід розташувати єдиним блоком чи поповерхово.

Робочі приміщення суддів та керівництва суду забезпечити зручними зв'язками зі службовими сходово-ліфтовими вузлами.

6.1.11 Приміщення для приймання та відправлення кореспонденції (експедиції чи філії поштового відділення) повинні розташовуватись на першому поверсі та мати індивідуальний вхід з вулиці.

6.1.12Приміщення для відпочинку водіїв службового автотранспорту слід розміщувати на першому чи цокольному поверхах. Вони повинні бути взаємозв'язані з санвузлами, гардеробами домашнього та робочого одягу обслуговуючого персоналу та службовим входом у будинок з боку службової автостоянки чи гаража.

6.1.13Кількість поверхів установлюється завданням на проектування з урахуванням містобудівних умов розміщення будинку та прийнятого об'ємно-планувального рішення.

Висота поверху будинку суду приймається, як правило, 3,3 м від підлоги до підлоги. Допускається збільшувати висоту центрального вестибюля чи влаштовувати вестибюль-атріум відповідно до вимог ДБН В.2.2-9.

Висоту стелі у залах судових засідань площею 50 м² і більше бажано приймати 3,6 –4,2 м. При визначенні висоти поверху слід урахувувати, що зали судових засідань повинні мати перепади позначок підлоги, установлені в 6.2.1.5 цього документа.

6.1.14 Приміщення для підсудних і конвою допускається розміщувати в підвальному та цокольному поверхах будинку за наявності окремого евакуаційного виходу з цих приміщень безпосередньо назовні, але обов'язково в службову зону території судової установи.

У цокольних поверхах, крім приміщень, розміщення яких допускається в підвальних та цокольних поверхах згідно з ДБН В.2.2-9, можуть бути розміщені приміщення технічного апарату суду, приміщення психологічного розвантаження та відпочинку співробітників суду, приміщення для відпочинку водіїв службового автотранспорту, гардероби, приміщення розмножувальної техніки, архіви, комори речових доказів, комори та складські приміщення, приміщення громадського харчування місткістю до 50 відвідувачів, приміщення майстерень, технічного та інженерного призначення.

6.1.15 Над центральним входом у будинок суду слід передбачати місце для постійного розміщення Державного герба та прапора, судової символіки.

Входи до будинку необхідно обладнувати пристроями для захисту від атмосферних опадів, мати водовідведення, а залежно від місцевих кліматичних умов - підігрів. Входи повинні бути пристосовані для МГН.

Поверхні покриття та поперечні ухили вхідних ганків і пандусів повинні відповідати вимогам ДБН В.2.2-17. Ганки та пандуси з висотою верхньої позначки від землі більше 0,45 м повинні мати огорожі.

6.1.16 При проектуванні будинків судів слід керуватися вимогами щодо довжини та ширини коридорів і сходів, викладеними в ДБН В.2.2-9, ДБН В.1.1-7. У будь-якому разі ширина коридорів у будинках повинна бути не менше ніж 1,8 м. Типи покриття на комунікаційних шляхах передбачати відповідно до вимог ДБН В.2.2-17. На всьому шляху пересування основних потоків відвідувачів суду (6.1.7) повинні бути відсутні пороги.

6.1.17 Підрахунок загальної, корисної та розрахункової площ, будівельних об'ємів, площі забудови і поверховості будинків судів слід проводити відповідно до правил, що викладені в ДБН В.2.2-9.

6.2 Зали судових засідань із допоміжними приміщеннями

6.2.1 Зали судових засідань

6.2.1.1 Кількість та типи залів судових засідань визначаються виходячи з чисельності суддівського корпусу, спеціалізації та рангу судової установи.

За спеціалізацією справ, що розглядаються, зали судових засідань поділяються на зали для розгляду цивільних (призначені для слухання цивільних, господарських та адміністративних спорів) та кримінальних справ.

Мінімальну загальну кількість залів судових засідань у судовій установі слід розраховувати за питомими показниками загальної кількості залів судових засідань на одного суддю. Питомі показники для судів загальної юрисдикції першої та апеляційної інстанцій слід приймати за таблицею 1.

Таблиця 1

Питомий показник загальної кількості залів судових засідань на одного суддю (не менше) при відсотковому співвідношенні одноособового (у чисельнику) та колегіального (у знаменнику) розгляду судових справ у судовій установі					
100%	90%	80%	70%	60%	0%
_____0%	_____10%	_____20%	_____30%	_____40%	_____100%
1	0,83	0,7	0,62	0,56	0,33*

Примітка 1. Символом / */ позначений показник для апеляційних судів.

Примітка 2. Питомі показники загальної кількості залів судових засідань на одного суддю для відсоткових співвідношень одноособового та колегіального розгляду судових справ, не вказаних у таблиці 1, слід визначати шляхом інтерполяції.

Кількість, типи та площі залів судових засідань у місцевих загальних, у т.ч. військових, судах слід приймати за таблицею 2.

Таблиця 2

Призначення залів судових засідань	Кількість місць для відвідувачів	Площа залу, м ² , не менше	Кількість залів судових засідань (не менше) при чисельності суддів, осіб															
			3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	20
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Для розгляду цивільних справ	20	48	1(1)	1(1)	1(1)	2(2)	2(2)	2(2)	2(2)	2(2)	3(3)	3(3)	3(3)	3(4)	3(4)	3(4)	3(5)	4(6)
	30	53	-	(1)	(1)	(1)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	1(2)	1(2)	1(2)
Для розгляду кримінальних справ	30	73	2(2)	1(1)	1(2)	1(2)	1(2)	1(2)	2(2)	2(3)	2(3)	2(3)	2(4)	2(4)	3(5)	3(6)	3(6)	3(7)
	50	92	-	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(2)	1(2)	1(2)	1(3)	2(3)	2(3)	2(3)	2(3)	2(3)	2(3)
	70	115						1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)
	90	130																1(1)
Усього залів, не менше			3 (3)	3 (4)	3 (5)	4 (6)	4 (7)	5 (8)	6 (9)	6 (10)	7 (11)	7 (12)	8 (13)	9 (14)	9 (15)	10 (16)	10 (17)	12 (20)
Усього місць для відвідувачів			80	100	100	120	120	190	220	220	240	240	290	360	360	390	390	440

Примітка 1. Для судів з чисельністю суддів у суді більше 20 осіб кількість залів судових засідань слід визначати шляхом додавання до даних

стовпчика 19 даних необхідного додаткового стовпчика та екстраполяції. Для судів з чисельністю суддів у суді, не вказаною в стовпчиках таблиці 2, кількість залів судових засідань слід визначати шляхом інтерполяції.

Примітка 2. Кількість залів судових засідань у судах уточнюється завданням на проектування, виходячи з прийнятого відсоткового співвідношення колегіального та одноособового розгляду справ. При цьому, кількість залів слід приймати в діапазоні від показників, наведених у таблиці 2 (відсоткове співвідношення одноособового та колегіального розгляду судових справ - 70:30), до рівня забезпечення кожного судді залом судових засідань (кількість залів наведена в дужках). Співвідношення типів залів судових засідань для розгляду цивільних та кримінальних справ приймати за таблицею 2.

Примітка 3. Потреба в залах судових засідань місткістю 50 та більше осіб, розрахованих на розгляд резонансних справ з можливістю розміщення в них відвідувачів та представників засобів масової інформації, визначається завданням на проектування.

Кількість, типи та площі залів судових засідань в апеляційних загальних, у т.ч. військових, судах слід приймати за таблицею 3.

Таблиця 3

Призначення залів судових засідань	Кількість місць для відвідувачів	Площа залу, м ² , не менше	Кількість залів судових засідань (не менше) при чисельності суддів, осіб										
			20	30	40	50	60	70	80	90	100	120	130
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Для розгляду цивільних справ	30	53	2	3	4	4	5	6	6	7	8	9	10
	40	66	1	1	2	2	2	3	3	4	5	6	7
	50	70	-	-	-	1	1	1	2	2	2	3	3
Для розгляду кримінальних справ	30	73	3	4	5	6	8	9	10	11	12	15	16
	50	92	1	2	2	3	3	4	5	5	5	6	7
	70	115	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-
	90	130	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
Усього залів, не менше			7	10	14	17	20	24	27	30	33	40	44
Усього місць для відвідувачів			240	350	520	650	740	890	1020	1120	1240	1500	1650

Примітка 1. Для судів з чисельністю суддів у суді, не вказаною в стовпчиках таблиці 3, кількість залів судових засідань слід визначати шляхом інтерполяції та екстраполяції.

Примітка 2. Кількість і типи залів судових засідань у судах уточнюються завданням на проектування.

Примітка 3. Потреба в залах судових засідань місткістю 50 та більше осіб, розрахованих на розгляд резонансних справ з можливістю розміщення в них відвідувачів та представників засобів масової інформації, визначається завданням на проектування.

Примітка 4. При запровадженні участі присяжних у здійсненні правосуддя площу залів судових засідань для розгляду кримінальних справ слід збільшувати не менше ніж на 12,0 м².

Кількість і площі залів судових засідань у місцевих господарських та окружних адміністративних судах слід приймати за таблицею 4.

Таблиця 4

Призначення залів судових засідань	Кількість місць для відвідувачів	Площа залу, м ² , не менше	Кількість залів судових засідань (не менше) при чисельності суддів, осіб																
			10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	30	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Для розгляду судових справ	0-15	38-45	4 (8)	5 (9)	5 (10)	6 (11)	6 (12)	7 (13)	8 (14)	8 (15)	9 (16)	9 (17)	9 (17)	10 (18)	11 (19)	11 (20)	11 (21)	14 (25)	
	30	53	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	2(2)	2(2)	2(2)	2(2)	3(3)	4(4)	
	50	70	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)	-	
	70	95	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1(1)	
Усього залів, не менше			6 (10)	7 (11)	7 (12)	8 (13)	8 (14)	9 (15)	10 (16)	10 (17)	11 (18)	11 (19)	12 (20)	13 (21)	14 (22)	14 (23)	15 (24)	19 (30)	
Усього місць для відвідувачів			80-140	80-155	80-155	80-170	80-170	80-185	80-200	80-200	80-215	80-215	110-245	110-260	110-275	110-275	140-305	190-400	

Примітка 1. Для судів з чисельністю суддів у суді більше 24 осіб кількість залів судових засідань слід визначати шляхом додавання до даних стовпчика 4 (чи 14,19) даних необхідного додаткового стовпчика та інтерполяції.

Примітка 2. Кількість і типи залів судових засідань у судах уточнюються завданням на проектування, виходячи з прийнятого відсоткового співвідношення колегіального та одноособового розгляду справ. При цьому, кількість залів слід приймати в діапазоні від показників, наведених у таблиці 4 (відсоткове співвідношення одноособового та колегіального розгляду судових справ - 70:30), до рівня забезпечення кожного судді залом судових засідань (кількість залів наведена в дужках). Співвідношення типів залів судових засідань приймати за таблицею 4.

Примітка 3. Потреба в залах судових засідань місткістю 50 та більше осіб, розрахованих на розгляд резонансних справ з можливістю розміщення в них відвідувачів та представників засобів масової інформації, визначається завданням на проектування.

Кількість і площі залів судових засідань в апеляційних господарських та адміністративних судах слід приймати за таблицею 5.

Таблиця 5

Призначення залів судових засідань	Кількість місць для відвідувачів	Площа залу, м ² , не менше	Кількість залів судових засідань (не менше) при чисельності суддів, осіб						
			10	25	30	35	40	45	50
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Для розгляду господарських та адміністративних судових справ	0-15	38-45	3	5	7	8	9	9	10
	30	53	1	2	2	3	4	4	4
	50	70	-	1	1	1	1	2	2
	70	95	-	-	-	-	-	-	1
Усього залів, не менше			4	8	10	12	14	15	17
Усього місць для відвідувачів			30-75	110-185	110-215	140-260	170-305	220-355	290-440

Примітка 1. Для судів з чисельністю суддів у суді, не вказано в стовпчиках таблиці 5, кількість залів судових засідань слід визначити шляхом інтерполяції та екстраполяції.

Примітка 2. Кількість і типи залів судових засідань у судах уточнюються завданням на проектування виходячи з чисельності суддів, кількості та спеціалізації судових палат.

Примітка 3. Потреба в залах судових засідань місткістю 50 та більше осіб, розрахованих на розгляд резонансних справ з можливістю розміщення в них відвідувачів та представників засобів масової інформації, визначається завданням на проектування.

Кількість і площі залів судових засідань у вищих спеціалізованих судах слід приймати за таблицею 6.

Таблиця 6

Призначення залів судових засідань	Кількість місць для відвідувачів	Площа залу, м ² , не менше	Кількість залів судових засідань (не менше) при чисельності суддів, осіб (у чисельнику) і кількості судових палат (у знаменнику)		
			95/4	97/4	120/5
1	2	3	4	5	6
Для розгляду господарських та адміністративних судових справ	0*-15	38*-45	10	2	2
	30	63		3	4
	50	70*-80	2*	3	4
	70	95	-	1	1
Усього залів, не менше			12*	9	11
Усього місць для відвідувачів			100*	340	420

Примітка 1. Кількість і типи залів судових засідань у судах уточнюються завданням на проектування виходячи з чисельності суддів, кількості та спеціалізації судових палат.

Примітка 2. Потреба в залах судових засідань місткістю 50 та більше осіб, розрахованих на розгляд резонансних справ з можливістю розміщення в них відвідувачів та представників засобів масової інформації, визначається завданням на проектування.

Примітка 3. У стовпчику 4 наведені показники для Вищого господарського суду; у стовпчиках 5 та 6 - показники для Вищого адміністративного суду.

Примітка 4. Символом / */ позначені показники для Вищого господарського суду.

6.2.1.2 Площа залу судових засідань поділяється на дві основні зони: процесуальну зону та зону для розміщення відвідувачів і осіб, задіяних у справі (далі - відвідувачів).

6.2.1.3 Процесуальна зона залу судових засідань для слухання кримінальних справ включає:

- підзону для розміщення головних учасників судового процесу - суду у складі судді одноособово, колегії суддів або суддів і народних засідателів (при запровадженні участі народних засідателів у здійсненні правосуддя);
- підзону для решти учасників судового процесу (прокурора, адвокатів, секретаря судового засідання) та кафедри свідків, що примикає до неї;
- підзону для підсудних і конвою;
- підзону для присяжних (при запровадженні участі присяжних у здійсненні правосуддя в апеляційних інстанціях розгляду судових справ).

Процесуальна зона залу судових засідань для слухання цивільних справ включає:

- підзону для розміщення головних учасників судового процесу - суду у складі судді одноособово або колегії суддів;

- підзону для решти учасників судового процесу: позивача і відповідача, адвокатів і секретаря судового засідання та кафедри свідків (у загальних судах), що примикає до неї.

6.2.1.4 Глибина процесуальної зони залу судових засідань повинна становити:

- не менше ніж 4,5 м у залах для розгляду цивільних справ;

- не менше ніж 5,5 м у залах для розгляду кримінальних справ з кількістю місць для відвідувачів до 50;

- не менше ніж 6,5 м у залах для розгляду кримінальних справ з кількістю місць для відвідувачів 50 та більше осіб з урахуванням можливого збільшення числа учасників процесу при розгляді складних резонансних справ, а також числа підсудних.

При цьому глибина підзони для головних учасників судового процесу (суду у складі судді одноособово, колегії суддів або судді і народних засідателів) у місцевих та окружних судах повинна бути не менше ніж 2 м. Мінімальна глибина підзони для решти учасників процесу коливається від 2,5 м (для залів з числом місць для відвідувачів - до 50) до 4,5 м (для залів з числом місць для відвідувачів - 50 і більше осіб, розрахованих на розгляд резонансних справ).

Глибина підзони для головних учасників судового процесу в апеляційних судах (суду у складі колегії суддів або суддів і народних засідателів при запровадженні участі народних засідателів у здійсненні правосуддя) і вищих спеціалізованих судах (суду у складі колегії суддів) повинна бути не менше ніж 2,5 м.

Ширина залу судових засідань при розміщенні колегії суддів у складі 5 чи більшої непарної кількості суддів, а також колегії суддів у складі суддів і народних засідателів (при запровадженні участі народних засідателів у здійсненні правосуддя) повинна становити не менше ніж 9,0 м. При запровадженні участі народних засідателів у здійсненні правосуддя для них у складі головних учасників судового процесу слід передбачати 1 -3 місця.

Глибина підзони для присяжних (при запровадженні участі присяжних у здійсненні правосуддя в апеляційних інстанціях розгляду судових справ) повинна бути не менше ніж 2,5 м (розміщення присяжних у два ряди). Площу підзони для присяжних приймати із розрахунку не менше ніж 1,0 м² на одного присяжного. Додатково доцільно передбачати 3-5 резервних місць із розрахунку не менше 0,8 м² на одного присяжного. Підзону для присяжних розміщувати збоку від головних учасників судового процесу навпроти підзони для підсудних з конвоєм на одному рівні з підзоною для решти учасників судового процесу.

Планування процесуальної зони слід визначати виходячи з того, що інваліди на кріслах-колясках можуть бути серед позивачів, відповідачів та присяжних.

На стіні залу судових засідань, яка знаходиться за головними учасниками судового процесу, повинна бути розташована символіка держави (малий Державний Герб України та Державний Прапор України).

6.2.1.5 Підзони процесуальної зони повинні розміщуватись на різному рівні: рівень підлоги підзони для головних учасників судового процесу повинен на 0,45 м перевищувати рівень підлоги зони для відвідувачів, а рівень підлоги для решти учасників судового процесу - на 0,15 м перевищувати рівень підлоги зони для відвідувачів. У залах судових засідань, розрахованих на кількість відвідувачів до 50, дозволяється розміщувати зону для відвідувачів і зону для позивача та відповідача на одному рівні.

На межі перепадів підлоги між підзоною для решти учасників судового процесу та рівнем підлоги зони для відвідувачів у залах судових засідань для розгляду кримінальних справ з кількістю місць для відвідувачів 50 і більше слід передбачати бар'єр заввишки 1,0 м, вирішений в єдиному стилі з архітектурним рішенням меблів приміщення залу судових засідань.

Прохід на межі перепадів підлоги між підзоною для решти учасників судового процесу та рівнем підлоги зони для відвідувачів у залах судових засідань для розгляду кримінальних і цивільних справ, якщо вони не розташовані в одному рівні, слід забезпечувати пандусом для безперешкодного пересування людей з обмеженими можливостями руху.

6.2.1.6 Підзону для підсудних в залах судових засідань для розгляду кримінальних справ слід відгороджувати стаціонарними металевими загороджувальними ґратами, що відокремлюють підсудних від складу суду і присутніх громадян.

Підзону для підсудних з конвоєм слід розміщувати, як правило, з боку від головних учасників судового процесу на одному рівні з підзоною для решти учасників судового процесу або на рівні підлоги зони для відвідувачів, якщо підзона для підсудних з конвоєм розміщується навпроти суду.

Місця для адвокатів повинні розміщуватись поруч (перед) із підзоною для підсудних із конвоєм.

Віддалення підзони для підсудних від зони для відвідувачів повинно бути не менше ніж 2,0 м.

Габарити металевих стаціонарних огорож для утримання підсудних під час судового процесу в залі засідань залежать від передбачуваного числа підсудних і числа рядів їх розміщення, що визначається завданням на проектування. При кількості підсудних не більше 5 осіб розміри такої огорожі повинні становити не менше ніж 1 м $\times$ 4 м або 1,5 м $\times$ 2,5 м, при кількості підсудних від 5 до 10 осіб (де розміщення підсудних передбачається у два-три ряди) розміри підзони повинні бути не менше ніж 2,5 м $\times$ 4 м тощо.

6.2.1.7 Кількість місць для відвідувачів у залах судових засідань слід визначати відповідно до таблиць 2 -6. У кожному конкретному випадку кількість місць для відвідувачів у залах судових засідань уточнюється завданням на проектування.

Місця для відвідувачів у залах судових засідань господарських та адміністративних судів за завданням на проектування допускається не передбачати. Загальну кількість таких залів і залів з місцями для відвідувачів приймати за таблицями 4-6.

Площу залів судових засідань слід визначати виходячи з розрахунку не менше ніж 0,7 м² на одного відвідувача.

Не менше 5 % загальної кількості місць для відвідувачів у залах судових засідань повинні бути передбачені для МГН (інвалідів, які пересуваються на кріслах-колясках). Площу для інвалідів, що пересуваються на кріслах-колясках, визначати виходячи з розрахунку 1,65 м² на одну особу. Місця слід розміщувати в перших чи окремих рядах, забезпечуючи діаметр зони для самостійного розвороту на 90 -180° при радіусі розвороту інвалідного візка не менше 1,5 м.

Розміщення місць для відвідувачів повинно забезпечувати прохід між рядами завширшки не менше ніж 0,45 м.

При кількості рядів місць для відвідувачів більше п'яти решту рядів доцільно розташовувати амфітеатром. Перепад висот рядів визначається виходячи з умов видимості головних учасників судового процесу. При цьому, перевищення променя зору, що спрямований на розрахункову точку спостереження над рівнем очей глядача, що сидить попереду, приймати не менше ніж 0,14 м.

6.2.1.8 До залу судових засідань для розгляду цивільних справ повинно бути передбачено не менше трьох окремих входів. Два з них з боку процесуальної зони - службовий вхід для учасників судового процесу та вхід із нарадчої кімнати. Окремі входи до залу судових засідань - для відвідувачів і з кімнати для свідків.

До залу судових засідань для розгляду кримінальних справ повинно бути передбачено не менше чотирьох окремих входів. Три з них з боку процесуальної зони - службовий вхід для учасників судового процесу, вхід із нарадчої кімнати і спеціальний вхід для підсудних з конвоєм. Окремі входи до залу судових засідань - для відвідувачів і з кімнати для свідків.

Бажано, щоб службовий вхід для учасників судового процесу розміщувався в протилежній стороні від підзони для підсудних. Вхід для підсудних повинен бути розміщений максимально близько до підзони для підсудних.

6.2.1.9 У загальних судах два зали судових засідань (один для розгляду цивільних та один для розгляду кримінальних справ), а у спеціалізованих судах - хоча б один зал за площею та обладнанням повинні бути розраховані на розгляд резонансних справ із можливістю розміщення в них представників засобів масової інформації. Потреба в таких залах визначається завданням на проектування. Такі зали слід проектувати виходячи з можливості використання їх і як конференц-зали.

6.2.1.10 При проектуванні залів судових засідань необхідно передбачати заходи щодо забезпечення належного рівня акустики в приміщенні. Стіни залів судових засідань повинні бути облицьовані звукопоглинаючими матеріалами. Крім того, необхідно забезпечити належний рівень звукоізоляції кожного залу судових засідань. Для досягнення цих цілей слід використовувати спеціальні будівельні матеріали та влаштовувати тамбури при вході до приміщень.

6.2.2 Допоміжні приміщення залів судових засідань

6.2.2.1 До складу допоміжних приміщень залів судових засідань входять: нарадчі кімнати для головних учасників судового процесу, кімнати для учасників судового процесу, кімнати для свідків, нарадчі кімнати для присяжних (при запровадженні участі присяжних у здійсненні правосуддя), кулуари при залах судових засідань.

6.2.2.2 Нарадча кімната для головних учасників судового процесу повинна бути при кожному залі судових засідань.

Площа нарадчої кімнати повинна бути не меншою ніж 9,0 м² при залах судових засідань для розгляду цивільних (адміністративних, господарських) справ у судах першої інстанції; не меншою ніж 9,0 м² -12,0 м² - при залах для розгляду кримінальних справ у судах першої інстанції та при залах судових засідань апеляційних судів; 16,0 м² - при залах судових засідань вищих спеціалізованих судів України. Нарадчі кімнати для головних учасників судового процесу при залах судових засідань вищих спеціалізованих судів України слід обладнувати із розрахунку на колегію суддів у складі трьох, п'яти чи більшої непарної кількості суддів.

Нарадча кімната повинна примикати до залу судових засідань з боку процесуальної зони і мати окремий вхід із процесуальної зони залу судових засідань. Вхід до нарадчої кімнати із залу судових засідань повинен бути розташований так, щоб під час руху судді не контактували з учасниками судового процесу та відвідувачами.

Вхід до залу судових засідань учасників судового процесу через нарадчу кімнату є неприпустимим.

При кожній нарадчій кімнаті для головних учасників судового процесу необхідно передбачати санітарний вузол (зі входом з нарадчої кімнати) площею не менше 2,0 м².

Нарадча кімната для присяжних (при запровадженні участі присяжних у здійсненні правосуддя) повинна примикати до залу судових засідань для розгляду кримінальних справ із боку підзони для присяжних і мати окремий вхід зі сторони підзони для присяжних. Площу нарадчої кімнати для присяжних слід передбачати не меншою ніж 24,0 м². При кожній нарадчій кімнаті для присяжних необхідно передбачати санітарний вузол (із входом з нарадчої кімнати) площею не менше ніж 2,0 м².

6.2.2.3 Кількість приміщень для учасників судового процесу слід визначати з розрахунку - кожний тип приміщень на 2 - 3 зала судових засідань. Кількість і площу приміщень для учасників судового процесу слід визначати за таблицею 7 виходячи з кількості залів судових засідань. Приміщення для учасників судового процесу рекомендується розташовувати поряд із залами судових засідань.

Таблиця 7

Кількість залів судових засідань	Кількість та сумарна площа (не менше) кімнат для учасників судового процесу			
	Кімнати для прокурорів (у загальних судах) чи осіб, які беруть участь у справі (в адміністративних та господарських судах)		Кімнати для адвокатів (у загальних судах) чи інших учасників адміністративного чи господарського процесу (в адміністративних та господарських судах)	
	кількість	м ²	кількість	м ²
1	2	3	4	5
2	1	12	1	12
3	1	12	1	18
4	1	12	2	24
5	1	18	3	36
6	2	24	3	36
7	2	24	4	48
8	2	30	4	48
9	3	36	5	60
10	4	48	5	60
11	4	48	6	78
12	4	48	6	78
13	5	66	6	78
14	5	66	7	90
15	5	66	8	102

Примітка. Для судів з кількістю залів судових засідань більше 15 кількість приміщень учасників судового процесу рекомендується визначати шляхом додавання даних рядка 9 і даних необхідного додаткового рядка (чи рядків) та екстраполяції.

6.2.2.4 Кімнати для свідків слід передбачати в загальних судах площею не менше ніж 12,0 м² кожна.

Кімната для свідків повинна примикати до залу судових засідань безпосередньо або через шлюз. Допускається зв'язок між кімнатою для свідків і залом судових засідань через коридор, довжина якого повинна бути якомога коротшою.

Довжина шляху від входу до залу судових засідань до кафедри свідків повинна бути мінімальною.

Кількість кімнат для свідків слід визначати з розрахунку одне приміщення на 2 - 3 зали судових засідань. Між кімнатою для свідків і залом судових засідань необхідно передбачати повну звукоізоляцію.

Для захисту свідків за завданням на проектування слід передбачати додаткове окреме приміщення для давання показань свідками (свідчення свідків), що не можуть із ряду причин бути присутніми безпосередньо в залі судових засідань під час судового процесу. Приміщення слід обладнувати телефонним і відеозв'язком для участі свідка в судовому процесі. Площа приміщення повинна бути не меншою ніж 12,0 м².

6.2.2.5 Для відвідувачів при залах судових засідань необхідно передбачати приміщення-холи для очікування. З цієї метою додатково можуть використовуватись світлові холи, коридори шириною не менше ніж 2,4 м.

Приміщення-холи для очікування повинні примикати до залу судових засідань зі сторони підзони для відвідувачів.

Зону для очікування слід розраховувати виходячи зі співвідношення 0,3 м² - 0,4 м² на кожне місце для відвідувачів у залах судових засідань і передбачати площею не менше ніж 12,0 м². У кожній зоні очікування 2-3 місця слід передбачати для маломобільних відвідувачів, у тому числі і для інвалідів, що пересуваються у кріслах-колясках.

6.2.2.6 Кількість і площі допоміжних приміщень залів судових засідань для різних типів судів рекомендується приймати не менше ніж за додатками А - Д.

6.3 Приміщення керівництва суду та робочі приміщення суддів

6.3.1 До даної групи приміщень входять:

- кабінет голови суду з кімнатою відпочинку та приймальною, де передбачається робоче місце помічника (секретаря);
- кабінет першого заступника голови суду з приймальною, де передбачається робоче місце помічника (секретаря);
- кабінети заступників (заступників - голів судових палат в апеляційних судах) голови суду;

- кабінет керівника апарату суду;
- кабінети радників (помічників) голови суду та керівника апарату суду;
- кабінети суддів;
- кабінети помічників суддів;
- кабінети секретарів судових засідань;
- зал президії;
- зал пленуму.

6.3.2 Кожному судді слід передбачати окремий кабінет. Площу приміщень приймати за таблицею 8.

Двері в кабінети суддів повинні бути подвійними (спарені двері в одній коробці). У кабінетах передбачати розміщення металевих шаф та сейфів для зберігання справ.

Вхід до кабінету судді повинен бути передбачений крізь робоче приміщення помічника судді. Доцільно розраховувати приміщення для помічників суддів на двох працівників і відповідно влаштувати входи до двох кабінетів суддів.

Кількісний склад помічників суддів визначається завданням на проектування виходячи з розрахунку 1 -2 помічника на одного суддю. Площа приміщення для помічників суддів визначається виходячи з розрахунку не менше ніж 8 м² на одного помічника судді, але у випадку, коли кімната передбачається для роботи однієї особи, - не менше ніж 12,0 м².

При проектуванні приміщення на чотири робочих місця в ньому передбачаються робочі місця для двох секретарів судових засідань та двох помічників суддів. У цьому випадку площу приміщення слід визначати виходячи з розрахунку не менше ніж 7,0 м² на кожного працівника.

6.3.3 Площу приміщень для секретарів судових засідань слід визначати виходячи із показника не менше ніж 7,0 м² на одне робоче місце. У випадку, коли для секретарів судових засідань передбачаються окремі робочі приміщення, вони визначаються із розрахунку одне приміщення на кількох секретарів судових засідань, проте не більше п'яти працівників у кожному приміщенні. Кількісний склад секретарів судових засідань визначається завданням на проектування виходячи з розрахунку один секретар на одного - трьох суддів.

6.3.4 При кабінеті голови вищого спеціалізованого суду слід передбачати приміщення для нарад площею не менше ніж 36,0 м².

6.3.5 Необхідність улаштування кімнати відпочинку при кабінеті голови суду та його заступників визначається завданням на проектування. При кімнаті відпочинку слід передбачати допоміжне приміщення з міні-кухнею для приготування кави та інших напоїв площею 4 м² -9 м² та санітарний вузол.

6.3.6 У судових установах, де чисельність суддівського корпусу перевищує шість осіб, необхідно передбачати окреме робоче приміщення для керівника апарату суду. Площа кабінету керівника апарату суду повинна становити не менше ніж 12,0 м².

6.3.7 Для проведення загальних робочих нарад суддів і співробітників апарату суду та проведення масових колективних заходів за завданням на проектування слід передбачати конференц-зал (зал для нарад).

Місткість конференц-залу слід приймати виходячи з розміщення не менше 75 % чисельності основного складу співробітників суду. Площа приміщення розраховується виходячи з 1,2 м² на одне місце в залі плюс додатково 2,5 м² на кожне місце для співробітника-інваліда на кріслі-колясці. Кількість місць для МГН (інвалідів на кріслах-колясках) слід визначати з розрахунку 1 - 1,5 % від загальної місткості конференц-залу, але не менше двох місць у залах до 200 посадкових місць. При конференц-залі слід передбачати кімнату президії площею 12 м² -18 м², апаратну. Глибина та площа естради, розташування місць у конференц-залі, площа апаратної визначаються відповідно до вимог ДБН В.2.2-16.

При проектуванні в будинку суду до 25 суддів залу судових засідань на 70 і більше осіб (розрахованого на розгляд резонансних справ із можливістю розміщення представників засобів масової інформації) конференц-зал доцільно не передбачати.

6.3.8 У будинках апеляційних та вищих спеціалізованих судів для вирішення найбільш важливих організаційних питань діяльності судової установи слід передбачати зали президії. Площа залу президії визначається із розрахунку не менше ніж 2,0 м² на одне місце, але не менше ніж 24,0 м². Кількісний склад членів президії визначається завданням на проектування виходячи з рішення загальних зборів суддів судової установи.

При розширенні функцій залу президії (проведення нарад, конференцій, прийом делегацій тощо) в апеляційних судах за завданням на проектування слід відповідно збільшувати місткість та площу залу. При залі слід передбачати робоче приміщення для нарад президії площею 12 м² -36 м², апаратну та санітарний вузол.

При залі президії слід передбачати допоміжне приміщення з міні-кухнею для приготування кави та інших напоїв площею 6 м² -12 м².

6.3.9 У будинках вищих спеціалізованих судів слід передбачати зал пленуму. Геометричні параметри залу пленуму вищого спеціалізованого суду визначаються завданням на проектування виходячи з числа місць для учасників та розмірів зони для президії пленуму. Площу зони для учасників пленуму слід розраховувати виходячи з показника не менше 1,1 м² на одне місце в залі (з попітрами біля крісел) плюс додатково 2,5 м² на кожне місце для учасника-інваліда на кріслі-колясці. Кількість місць для МГН (інвалідів на кріслах-колясках) слід визначати з розрахунку 1-1,5 % від загальної місткості залу пленуму, але не менше чотирьох місць. За завданням на проектування площа залу пленуму вищих спеціалізованих судів може розраховуватись також і на проведення конференцій, масових колективних заходів та загальних робочих нарад суддів і співробітників суду. У цьому випадку конференц-зал у будинках вищих спеціалізованих судів не передбачати.

Дві третини місць для учасників пленуму в віддаленій від зони президії частині залу слід проектувати амфітеатром виходячи з умов видимості зони президії.

Глибина зони для президії пленуму повинна бути не менше ніж 4,5 м. Слід передбачати місця для президії пленуму, трибуну для виступаючих і робоче місце секретаря. Рівень підлоги зони президії повинен бути на 0,45 м вище рівня підлоги перших рядів.

При залі пленуму зі сторони зони президії слід розміщати зал президії площею 18 м² - 36 м² та приміщення апаратної. При залі президії слід передбачати допоміжне приміщення з міні-кухнею для приготування кави та інших напоїв площею 6 м² -12 м² та санітарний вузол.

6.3.10 На стіні конференц-залу та залу пленуму, що знаходиться за місцем головуючого та президії, повинна бути розташована символіка держави (малий Державний Герб України та Державний Прапор України).

6.3.11 При конференц-залі, залах президії та пленуму слід передбачати кулуари з розрахунку не менше ніж 0,3 м² на одне місце в залі. У площу кулуарів слід вносити площу коридорів, що прилягають до залів.

6.3.12 Площу приміщень для керівництва суду та робочих приміщень суддів слід визначати за таблицею 8.

Таблиця 8

Приміщення	Площа приміщення (не менше), м ² , при чисельності суддів, осіб				
	до 5	5-15	16-60	61-90	91-130
Кабінет голови суду	18-24	24-36	36-48	48-54	54-80
Приміщення голови суду	12	12-18	18-24	24	24-36
Кімната відпочинку при кабінеті голови суду		12	12-18	18	18

Кабінет заступника голови суду		12-18	12-24	24-36	24-36
Пріймальня заступника голови суду		12	12	12-24	12-24
Кабінет помічника (радника) голови суду		12-16	12-18	16-18	18
Кабінет помічника заступника голови суду		9-12	9-12	12	12-18
Кабінет керівника апарату суду		12	12-16	16-18	18-24
Кабінет заступника керівника апарату суду			12	12	12
Кабінет судді	12	12-18	18-20	18-20	20-24
Кабінети помічників суддів	із розрахунку не менше 8,0 м ² на одну особу				
Кімнати секретарів судових засідань	із розрахунку не менше 7,0 м ² на одну особу				
Примітка 1. Площу кабінетів першого заступника та заступників голови суду - голів судових палат рекомендується збільшувати не менше ніж на 9,0 м ² .					
Примітка 2. У кожному конкретному випадку кількість і площі приміщень уточнюються виходячи з чисельності суддів, рангу суду, кількості та спеціалізації палат (в апеляційних та вищих спеціалізованих судах).					

6.3.13 Кількість і площі приміщень керівництва суду та робочих приміщень суддів для різних типів судів рекомендується приймати не менше ніж за додатками А - Д.

6.4 Приміщення структурних підрозділів технічного апарату суду

6.4.1 Приміщення структурних підрозділів технічного апарату суду включають приймальню суду (підрозділ із прийому громадян і попереднього розгляду їх звернень), приміщення для прийому громадян керівництвом суду або іншими співробітниками, приміщення для ознайомлення громадян зі справами, приміщення підрозділів із забезпечення роботи суддів і палат: кабінети співробітників апарату суду, приміщення для роботи з матеріалами справ юристами (адвокатами, прокурорами), приміщення підрозділів документального забезпечення, обліку та контролю (далі - канцелярія), приміщення для приймання та відправлення кореспонденції, приміщення архівів, кабінет кодифікації (бібліотека юридичної літератури), приміщення підрозділу фінансово-економічного забезпечення, обліку та бухгалтерської звітності, приміщення підрозділу кадрової роботи, підрозділів режимно-секретної роботи, підрозділів господарського, матеріально-технічного та транспортного забезпечення, приміщення копіювально-розмножувальної техніки, приміщення для проведення навчань серед працівників суду.

6.4.2 Приймальною суду (підрозділ із прийому громадян і попереднього розгляду їх звернень) слід передбачати площею не менше ніж 15,0 м² та розміщувати при вестибюлі. Необхідно забезпечити зручний зв'язок даного приміщення з канцелярією суду.

При приймальні доцільно передбачати зону для очікування відвідувачами суду, площу якої необхідно розраховувати на одночасне розміщення не менше ніж десять осіб. З цією метою доцільно використовувати холи, коридори шириною не менше ніж 2,4 м.

6.4.3 Приміщення для прийому громадян керівництвом суду або іншими співробітниками слід передбачати площею не менше ніж 12,0 м² із розрахунку одне приміщення на десять суддів. При приміщенні для прийому громадян керівництвом суду або іншими співробітниками необхідно передбачати зону для очікування, розраховану не менше ніж на п'ять відвідувачів. Приміщення для прийому громадян необхідно, за можливості, розміщувати на першому поверсі та поруч з приміщеннями канцелярії.

6.4.4 У загальних судах із чисельністю суддів п'ять і більше осіб слід передбачати окремі приміщення для канцелярії кримінальних і цивільних справ. Канцелярські приміщення необхідно розміщувати в єдиному блоці.

Площу канцелярського приміщення слід визначати згідно зі штатним розписом суду з розрахунку не менше ніж 8,0 м² на одного співробітника канцелярії плюс додатково 6,0 м². При оснащенні робочих місць великогабаритним устаткуванням площу приміщень допускається збільшувати відповідно до технічних умов на експлуатацію цього устаткування.

У приміщенні канцелярії повинно бути передбачено місце для прийому відвідувачів, що відгороджується бар'єром. Можливим є варіант, коли прийом відвідувачів співробітниками канцелярії (секретарями суду) відбувається через вікно, розташоване у стіні, суміжній зі спеціальним холлом для відвідувачів. При цьому робочі столи співробітників канцелярії не повинні розміщатися у безпосередній близькості від бар'єра або вікна, повинні бути недосяжними для відвідувачів.

У судових установах, де чисельність суддівського корпусу перевищує п'ять осіб, за завданням на проектування слід передбачати окреме робоче приміщення завідуючого канцелярією. Площа такого приміщення повинна становити не менше ніж 12,0 м².

6.4.5 Поряд із приміщеннями канцелярії необхідно передбачати окремі приміщення для роботи з матеріалами справ - для юристів (адвокатів, прокурорів) і громадян.

Приміщення для вивчення справ юристами (адвокатами, прокурорами) слід передбачати площею не менше ніж 12,0 м² із розрахунку не менше ніж одне приміщення на десять суддів. Додатково за завданням на проектування слід передбачати приміщення, пристосоване для роботи юристів з вадами зору, що дозволить незрячим юристам, користуючись допомогою зрячого помічника чи спеціальним адаптивним програмним забезпеченням з мовним виводом інформації, зберегти конфіденційність.

Приміщення для ознайомлення громадян зі справами слід передбачати за завданням на проектування площею не менше ніж 10,0 м² (у т.ч. 4,0 м² на місце для співробітника суду) виходячи з розрахунку одне приміщення на кожні 10-20 суддів.

Необхідно, щоб перераховані приміщення відокремлювались від канцелярії з використанням перегородок світлопрозорих конструкцій із вікном з метою забезпечення належного візуального контролю.

6.4.6 Підрозділ з обліку та відправлення кореспонденції включає приміщення експедиції чи філію поштового відділення.

Приміщення експедиції слід передбачати в судах з п'ятьма і більше суддями. Воно повинно розташовуватись поряд з канцелярськими приміщеннями.

Площу приміщення експедиції слід визначати з розрахунку 6,0 м² на працюючого в кімнаті, але не менше 12,0 м².

Філію поштового відділення слід передбачати в судових установах зі штатною чисельністю суддів понад 30 осіб, апеляційних судах та вищих судах.

6.4.7 Площу приміщень підрозділів кадрової роботи, фінансово-економічного забезпечення, обліку та бухгалтерської звітності, підрозділів з узагальнення судової практики, судової статистики, правової інформатизації та інших підрозділів з організації та обслуговування судочинства слід визначати виходячи із штатного розпису судової установи з розрахунку на основі диференційованих показників розрахункової площі на одне робоче місце.

Площу загальних робочих приміщень (для декількох працівників) належить визначати виходячи з показників не менше ніж 6,5 м² на одного спеціаліста; не менше ніж 7,5 м² - на заступника начальника підрозділу та старшого спеціаліста; не менше ніж 9,0 м² - на головного спеціаліста та начальника підрозділу.

Площу кабінетів начальників відділів (управлінь) слід приймати не менше ніж 12 м² - 18 (24) м². При кількості працівників відділу до п'яти осіб робоче місце начальника може розміщуватись у приміщенні підрозділу за умови відокремлення в окрему зону.

Площа робочого приміщення для одного співробітника повинна бути не меншою за 9,0 м².

Площа робочого приміщення працівника, що проводить індивідуальний прийом відвідувачів, має бути не меншою ніж 12,0 м², в разі розміщення двох працівників в одній кімнаті - не меншою ніж 18,0 м².

У робочих приміщеннях належить передбачати вбудовані шафи із розрахунку 0,2 м² на одного працівника (площа вбудованих шаф включається до площі приміщення).

Пропорції приміщень в разі однобічного освітлення повинні бути не менше співвідношення 1:2 (ширина до глибини).

6.4.8 Площу приміщення начальника підрозділу інформаційних технологій належить приймати не менше ніж 12,0 м². Приміщення сервісу обладнання комп'ютерної мережі будинку суду слід передбачати за завданням на проектування виходячи з розрахунку 9,0 м² на співробітника.

Для розташування серверів слід передбачати спеціальне приміщення площею не менше 9,0 м². Серверну належить розташовувати якнайближче до центру будинку. На решті поверхів слід передбачати кросові площею не менше ніж 2,0 м² кожна. Ці приміщення доцільно розташовувати одне над одним.

6.4.9 Кімнати судових розпорядників слід передбачати на одне-два робочих місця площею не менше 10,0 м² на одного судового розпорядника. Окреме робоче приміщення для старшого судового розпорядника необхідно передбачати площею не менше 12,0 м².

Кімната судових розпорядників повинна бути на кожному поверсі, де є зал судових засідань. Кількість судових розпорядників визначається завданням на проектування згідно зі штатним розписом судової установи.

6.4.10 Комору для зберігання речових доказів необхідно передбачати в загальних та адміністративних судах. Площа комори повинна становити не менше ніж 9,0 м². В коморі передбачати розміщення металевих шаф та сейфів.

6.4.11 Приміщення для зберігання майна, вилученого під час арешту, слід передбачати в місцевих та апеляційних загальних судах. Площу приміщення визначати за завданням на проектування виходячи з кількості залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, але не менше ніж 12,0 м².

6.4.12 Площу приміщення кабінету кодифікації (бібліотеки юридичної літератури) слід приймати не менше ніж 18,0 м² при кількості суддів 3 - 5; не менше ніж 24,0 м² при кількості суддів 6 - 7; не менше ніж 30,0 м² при кількості суддів 8 і більше.

У приміщенні кабінету кодифікації (бібліотеки юридичної літератури) необхідно передбачати зони для зберігання та роботи з юридичною літературою, як на паперових, так і на електронних носіях, місце приймання-видавання літератури та зону читального залу на 1 - 6 місць з розрахунку 2,0 м² на читача. Суміжно з приміщенням рекомендується розміщувати кабінет консультанта-кодифікатора площею 10,0 м². Кабінет кодифікації доцільно розташовувати поблизу кабінетів суддів.

6.4.13 Приміщення архівів слід проектувати, враховуючи вимоги, викладені в ДБН В.2.2-14, ДБН В.2.2-9, правилах роботи та інструкціях з експлуатації відомчих архівів [5, 8], будівельних інструкціях та нормалях з проектування архівів.

Приміщення архіву слід передбачати зі сховищем для зберігання документів, робочою кімнатою працівників архіву та окремою кімнатою (зоною) читального залу для роботи користувачів з документами.

Площу приміщення сховища для зберігання документів архіву судів першої інстанції слід приймати з розрахунку не менше ніж 2,8 м² на одного суддю для архіву справ, які є на розгляді, та не менше ніж 4,2 м² на одного суддю - для архіву закінчених виробництвом справ. Площу приміщень сховища для зберігання документів архіву апеляційних судів слід приймати із розрахунку не менше 0,9 м² на одного суддю - для архіву справ, які є на розгляді, та не менше ніж 1,4 м² на одного суддю - для архіву закінчених виробництвом справ. Площу приміщення сховища для зберігання документів приймати не меншою ніж 12,0 м². Площа приміщень сховищ для зберігання документів уточнюється завданням на проектування виходячи з загальної кількості справ, що розглядаються судом, кількості умовних одиниць зберігання архівних документів поточних та закінчених виробництвом справ, способів зберігання документації (стаціонарні, пересувні і мобільні системи) та тенденції стрімкого переходу з паперових на електронні носії інформації.

Слід передбачати окремі приміщення для сховищ архіву поточних справ та архіву закінчених виробництвом справ.

На 1,0 тис. одиниць зберігання на стаціонарних стелажах слід передбачати не менше ніж 2,5 м² площі приміщення. При використанні стелажів пересувних та мобільних систем на 1,0 тис. одиниць зберігання слід передбачати не менше ніж 1,4 м² площі приміщення. Приміщення, обладнані стелажими пересувних та мобільних систем, слід розташовувати з урахуванням наданих завданням на проектування навантажень на підлогу від матеріальних носіїв інформації та пересувного і мобільного обладнання.

В архівах судових установ, де зберігається менше 100 справ, допускається їх розміщення у шафах, що зачиняються, розташованих у робочих кімнатах працівників архіву.

Площу кімнати читального залу для роботи з архівними матеріалами, як на паперових, так і на електронних носіях, та прийом відвідувачів архіваріусом передбачати із розрахунку 6,0 м² на одного відвідувача, але не менше ніж 9,0 м². В архівах, де зберігається до 600 справ, допускається вивчення документів користувачами в робочій кімнаті працівників архіву.

Робочі кімнати працівників та читальний зал повинні бути відокремлені від архівсховища.

Для працівників архіву - архіваріусів (а в апеляційних та вищих судах додатково - архіваріусів електронного архіву) слід передбачати робочі місця, площа яких визначається виходячи з розрахунку 8,0 м² на одного співробітника, але не менше ніж 10,0 м² при розміщенні в окремому приміщенні.

Електронний архів із місцем архіваріуса електронного архіву слід розміщувати в окремому приміщенні площею не менше ніж 10 м². Допускається серверну частину електронного архіву розташовувати в приміщенні серверної судової установи, а робоче місце архіваріуса електронного архіву - в приміщенні архіву.

Відповідно до завдання на проектування та штатного розпису судової установи слід передбачати окреме робоче приміщення для завідуючого архівом (а в апеляційних та вищих судах додатково - завідуючого електронним архівом) площею не менше ніж 12,0 м² кожне. Кабінети завідуючих архівом слід розміщувати суміжно з приміщенням сховища архіву.

Приміщення архіву повинно бути ізолюваним від санітарно-технічних комунікацій, сухим, гарантовано захищеним від затоплення, мати належні конструктивні та інженерні рівні опірності від незаконного проникнення.

6.4.14 Кімнати наукових консультантів слід передбачати площею не менше ніж 9,0 м² на одного співробітника. Кількість наукових консультантів визначається завданням на проектування згідно зі штатним розписом судової установи. Кімнати наукових консультантів слід розташовувати в блоці приміщень кабінету кодифікації та приміщень науково-консультативної ради.

6.4.15 Необхідність та склад приміщень для роботи з документами, що мають державну таємницю (приміщень режимно-секретного органу), встановлюється завданням на проектування. Приміщення режимно-секретного органу слід проектувати згідно з вимогами ДБН А.2.2-2 та ДБН В.2.2-14. Розміри та обладнання приміщень обумовлюються їх призначенням, обсягами робіт, що в них проводяться, та штатною кількістю працівників.

6.4.16 У судах необхідно передбачати розміщення копіювально-розмножувальної техніки в службових приміщеннях та окремими приміщеннями площею, що визначається відповідно до технічних умов на експлуатацію цієї техніки.

Площу окремого приміщення для копіювально-розмножувальної техніки слід передбачати не менше ніж 9,0 м² на один апарат і по 6,0 м² на кожний наступний.

Приміщення для копіювально-розмножувальної техніки доцільно розміщувати поблизу робочих приміщень суддів та секретарів судових засідань, приміщень для ознайомлення юристами та громадянами з матеріалами справ.

6.4.17 Наявність приміщення для проведення навчань серед працівників суду визначається завданням на проектування, а його площа - згідно зі СНиП 2.09.04.

6.4.18 Площу приміщення для відпочинку водіїв службового автотранспорту слід визначати з розрахунку 0,9 м² на водія, вільного від несення служби, але не менше ніж 12,0 м².

6.4.19 Площі та кількість приміщень структурних підрозділів технічного апарату суду для різних типів судів рекомендується приймати не менше ніж за додатками А - Д.

6.5 Приміщення для підсудних (засуджених) та конвою

6.5.1 До складу групи приміщень для підсудних (засуджених) та конвою належать: камери для підсудних (засуджених), приміщення конвою і санітарні вузли.

6.5.2 Кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Згідно з завданням на проектування кількість камер для підсудних (засуджених) може бути збільшена для забезпечення роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюваного тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

Площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше ніж 4,0 м².

Додатково за завданням на проектування може передбачатись кімната для роботи адвоката з підсудним (засудженим), що також може призначатись і для здійснення обшуку осіб, що були взяті під варту в залі судових засідань.

Приміщення камери для утримання підсудних (засуджених) належить обладнувати лавами, які щільно скріплені з підлогою та стінами, металевими ґратами на вікнах, зовнішніми запорами на дверях. Двері повинні бути обладнані оглядовими віконцями діаметром 0,1 м з металевими ґратами. Усі двері мають відчинятися в бік коридору. Доступ до замків камер з боку підсудних (засуджених) виключається. Для запобігання нападу на варту особливо небезпечних осіб, що знаходяться під охороною, двері камер слід обладнувати пристроями, що за потреби обмежують їх відчинення та звужують прохід для цих осіб.

Камери для утримання підсудних (засуджених) можуть не мати природного освітлення. У разі природного освітлення камер для підсудних (засуджених) низ вікна слід розташовувати на висоті від рівня підлоги не менше ніж 1,6 м. Засклення необхідно передбачати з армованого скла чи склоблоків. Розмір вікна слід приймати 0,9 × 0,6(н) м та обладнувати ґратами з металевого прута діаметром не менше 0,014 м та розміром вічка не більш ніж 0,12 м × 0,12 м. У віконних прорізах замість підвіконня слід передбачати укоси з закругленими краями.

В блоці, де розміщені камери для підсудних (засуджених), необхідно передбачати спеціальний санвузол для підсудних. Обладнання санвузла: умивальник, унітаз та урна для сміття. Вікна не передбачаються. Вхідні двері не обладнуються засобами для зачинення зсередини. Двері належить обладнувати металевим засовом ззовні камери та оглядовим вікном розміром 0,06 м × 0,06 м (діаметром 0,08 м), яке слід передбачати на висоті 1,5 м від підлоги.

Кімнату для роботи адвоката з підсудним (засудженим), камеру для здійснення обшуку належить обладнувати так, як і камери для утримання підсудних (засуджених). Додатково встановлюється стіл та лава, щільно скріплені з підлогою та стінами.

6.5.3 Площу приміщення для конвою слід визначати виходячи з розрахунку 4,5 м² на вартового, проте не менше ніж 12,0 м² при числі камер до 10 і не менше ніж 18,0 м² при числі камер більше ніж 10.

Вхідні двері приміщення для конвою мають бути металевими або оббитими ззовні металевим листом, мати металеву раму та оглядове віконце з заслінкою, яка фіксується в зачищеному положенні, обладнані замком, що сам фіксується при закритому положенні дверей, подвійною заслінкою та ланцюжком. Оглядове віконце обладнується розміром 0,06 м × 0,06 м (діаметром 0,08 м) на висоті 1,5 м від підлоги.

У приміщенні встановлюється металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навесних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів; меблі (стіл, стільці, вішалка для верхнього одягу, шафа для посуду і продуктів харчування, ємкість для питної води).

Вікна вартового приміщення, що розташовується на першому чи другому поверхах, обладнуються ґратами.

При кількості камер для підсудних (засуджених) більше 30 за завданням на проектування може передбачатись приміщення начальника конвою та приміщення для харчування конвою.

6.5.4 Ширина коридорів, в які виходять двері камер для утримання підсудних (засуджених), повинна бути не менше за 2,5 м при двосторонньому розташуванні камер та не менше за 2,0 м при односторонньому розташуванні камер.

6.5.5 Площі та кількість приміщень для підсудних та конвою для різних типів судів слід приймати не меншою ніж за додатками А та Б.

6.6 Приміщення обслуговуючого призначення

6.6.1 До складу приміщень обслуговуючого призначення входять: вхідна група приміщень, гардероб верхнього одягу, їдальня або кімната для приймання їжі, приміщення психологічного розвантаження та відпочинку, приміщення господарської служби, медичний пункт, санітарні вузли.

6.6.2 Вхідна група приміщень повинна складатися з контрольно-пропускового посту з приміщеннями для розміщення працівників охорони суду (7.1.2-7.1.4), вестибюлю, гардеробу для відвідувачів, приміщення для зберігання речей відвідувачів.

6.6.3 Площу вестибюлю слід визначати виходячи з розрахунку 0,2 м² на кожне місце в залах судових засідань плюс 0,8 м² на кожного суддю.

6.6.4 У доконтрольній зоні вестибюлю слід передбачати зону довідкового бюро площею не менше ніж 6,0 м², обладнану одним-двома персональними комп'ютерами та інформаційними діалоговими табло зі спеціальним адаптивним програмним забезпеченням із мовним виводом інформації для незрячих людей.

6.6.5 Площу гардеробу для зберігання верхнього одягу відвідувачів слід визначати виходячи з розрахунку не менше ніж 0,1 м² на кожне місце в залах судових засідань при використанні звичайних та підвісних вішалок.

Гардероб доцільно розміщувати поряд із приміщенням зі спеціальними камерами схову для зберігання речей відвідувачів, які заборонено проносити до судової установи (7.1.5).

У випадку, коли загальна площа гардеробу та приміщення зі спеціальними камерами схову для зберігання речей відвідувачів, які заборонено проносити до судової установи, не перевищує 15,0 м², допустимим є варіант об'єднання цих приміщень в єдине, виходячи з розрахунку не менше ніж 0,14 м² на кожне місце для відвідувачів у залах судових засідань.

6.6.6 У судових установах зі штатною чисельністю суддів сім і більше слід передбачати буфети з розрахунку одне посадочне місце на 4 - 5 співробітників та одне посадочне місце на 20 місць в залах судових засідань. Площу приміщення залу для приймання їжі передбачати не меншою за 12,0 м².

У судових установах зі штатною чисельністю суддів 30 і більше осіб та в апеляційних і вищих судах за завданням на проектування може бути передбачена їдальня чи кафе. Число посадочних місць в їдальні чи кафе приймати із розрахунку не більше ніж одне посадочне місце на 5 співробітників суду та одне посадочне місце на 30 місць в залах судових засідань. Крім того, за завданням на проектування додатково може бути передбачений буфет.

Необхідно передбачати окремі зали для приймання їжі: один для суддів, другий - для співробітників та відвідувачів.

Площі залів для приймання їжі, виробничих та допоміжних приміщень буфетів, їдальні та кафе в будинках судів визначаються за розрахунком відповідно до ДБН В.2.2-25.

За браком площі в умовах реконструкції та в судових установах зі штатною чисельністю суддів менше 10 осіб слід передбачати кімнату для приймання їжі. Її площу слід визначати з розрахунку не менше 0,9 м² на співробітника, але не менше 16,0 м². Кімната для приймання їжі повинна бути обладнана мийкою, мікрохвильовою піччю, холодильником.

Додатково за завданням на проектування на кожному поверсі для співробітників може бути передбачена кімната площею 8 м² -12 м², обладнана мікрохвильовою піччю та устаткуванням для приготування кави та інших напоїв.

6.6.7 Приміщення для соціально-психологічної реабілітації (розвантаження) співробітників суду рекомендується передбачати в будинках судів з чисельністю суддів п'ять і більше. Склад і площа приміщень встановлюється завданням на проектування виходячи із розрахунку не менше 0,9 м² на одного суддю (згідно зі СНиП 2.09.04), але не менше 18,0 м². Розміщувати приміщення соціально-психологічного розвантаження рекомендується в найбільш "тихій зоні" будинку, віддаленій від основних людських потоків і з урахуванням розташування будинку суду щодо транспортних магістралей.

У приміщенні слід передбачати звукоізоляцію та освітлення, що регулюється.

У складі приміщень для соціально-психологічної реабілітації (розвантаження) співробітників місцевих судових установ зі штатною чисельністю суддів 30 і більше осіб, в апеляційних та вищих судах доцільно передбачати кімнату для відпочинку співробітників суду та тренажерний зал із роздягальними та душовими. Склад та площі приміщень визначати за завданням на проектування. Тренажерний зал може бути розташований на цокольному чи підвальному поверхах.

6.6.8 Необхідність передбачення приміщення для медичного пункту належить визначати за завданням на проектування з урахуванням типового положення про установу. Загальну площу медичного пункту слід приймати не менше 16,0 м².

6.6.9 Склад і площі господарських, виробничих приміщень (диспетчерський пост, АТС, вузол зв'язку, служба прибирання будинку та території, ремонтні майстерні, приміщення завгоспу, складські приміщення, побутові приміщення персоналу) та технічних приміщень визначаються завданням на проектування або проектом за чинними нормативами для адміністративних будинків відповідно до місткості та розрахункової площі будинку суду.

У складі приміщень ремонтних майстерень слід передбачати електромеханічну, слюсарну, столярну майстерні, майстерню з ремонту оргтехніки.

У складі комор слід передбачати комори витратних матеріалів та канцтоварів, обладнання та реманенту, комори зберігання інвентарю для прибирання. Комори доцільно розташовувати на цокольному чи підвальному поверхах. Комору прибиральниці для зберігання інвентарю для прибирання, миючих та дезінфікуючих засобів необхідно передбачати на кожному поверсі з розрахунку 3,0 м² на 1000,0 м² площі будівлі не менше ніж 2,0 м² кожна.

У судових установах, кількість суддівського корпусу в яких становить більше п'яти суддів, необхідно передбачати окреме робоче приміщення для завідуючого господарством.

Площу приміщень завгоспа, майстерень та комор визначати залежно від розрахункової площі будинку суду за таблицею 9.

Таблиця 9

Приміщення	Площа приміщення, м ² , при розрахунковій площі будинку, тис. м ²				
	до1	1,5	2-6	6-10	10 і більше
Кімната завгоспа	12	12	18	20	24
Комори витратних матеріалів та канцтоварів, обладнання та реманенту (сумарно)	18	24	36	54	72
Майстерні (сумарно)	36	36	48	54	72

6.6.10 Для персоналу, що обслуговує будинок (робітників, ремонтників, обслуговуючих інженерні системи будівлі, прибиральниць), слід передбачити приміщення гардеробних, окремо чоловічих та жіночих, із розрахунку 1,2 м² на особу. У приміщеннях необхідно передбачити умивальники та душові кабінки згідно зі СНиП 2.09.04.

6.6.11 Площу приміщення для відпочинку водіїв слід визначати за завданням на проектування з розрахунку 3,0 м² на одну особу, але не меншою ніж 12,0 м².

6.6.12 Склад технічних приміщень (вентиляційні камери, шитова тощо) слід визначати за завданням на проектування, а їх площі - проектом.

6.6.13 Площі та кількість приміщень обслуговуючого призначення для різних типів судів рекомендується приймати не меншою ніж за додатками А - Д.

7 ВИМОГИ ДО БЕЗПЕКИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ БУДИНКІВ СУДІВ

7.1 Захист від незаконних дій

7.1.1 З метою запровадження заходів до забезпечення належних умов роботи суду та працівників апарату суду, забезпечення їх особистої безпеки, безпеки осіб, які перебувають у приміщенні суду, виявлення та дотримання вимог громадського порядку у будинку суду слід передбачати конструктивно-технологічні заходи з охорони приміщень і розміщення робочих місць співробітників підрозділів судової міліції, державної охорони чи військового гарнізону в військових судах (далі - співробітників охорони будинку суду).

Розподіл приміщень будинку суду за планувальними зонами (групами приміщень) в залежності від ступенів доступності для відвідувачів і співробітників є визначальним критерієм при визначенні та проектуванні інженерно-технічних засобів охорони, що застосовуються для їх захисту. При цьому слід враховувати найбільш імовірні напрямки та способи втечі та проникнення, кількість та категорії матеріальних цінностей (у т.ч. судових справ), що знаходяться в приміщеннях, масштаби негативних наслідків можливого нанесення шкоди тощо.

Загальні функціонально-планувальні та конструктивно-технологічні вимоги щодо безпеки експлуатації будинків судів, що не є специфічними для будинків судів, слід враховувати при проектуванні виходячи з положень ДБН В.2.2-9 та ДБН В.2.2-17.

7.1.2 При головному вході в будинок суду, в зоні вестибюлю, належить передбачати контрольно-пропускний пункт вхідного контролю та охорони з місцем пропуску через турнікет та рамку стаціонарного металодетектора.

Площу контрольно-пропускного пункту вхідного контролю та охорони слід приймати з розрахунку не менше ніж 8,0 м² на двох працівників охорони.

Контрольно-пропускні пункти повинні бути пристосовані для пропускання та проведення догляду МІГН. Поруч зі стаціонарним металодетектором має бути передбачений контрольований прохід завширшки не менше ніж 0,9м для проходження інвалідів, які пересуваються в інвалідних візках.

Наявність у складі приміщень вхідного контролю при головному вході в будинок суду кабінки для вибіркового догляду відвідувачів та співробітників слід визначати за завданням на проектування.

Контрольно-пропускні пункти вхідного контролю та охорони слід передбачати на кожному вході до будинку суду.

Відеоконтроль і пристрої дистанційного відмикання замків зовнішніх дверей з посту при головному вході в будинок суду слід передбачати за завданням на проектування.

7.1.3 До групи приміщень охорони будинку суду та забезпечення безпеки співробітників суду входять приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерська), кімната для відпочинку охорони, кімната зі спеціальними камерами схову, кімната для приймання їжі, приміщення для керівництва підрозділу охорони, кімната для зберігання форми одягу, кімната для зберігання та заряджання розряджання зброї, приміщення для проведення занять та інструктажів з особовим складом охорони, санітарний вузол. Склад та площі приміщень охорони будинку та забезпечення безпеки співробітників суду слід уточнювати завданням на проектування виходячи з рангу і штатного розпису судової установи та відомчої належності співробітників підрозділів охорони (судова міліція, державна охорона, військовий гарнізон тощо).

7.1.4 Групу приміщень охорони необхідно розміщувати поблизу головного входу в будинок суду.

Площу приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерської) слід визначати з розрахунку 6,0 м² на чергового, але не менше ніж 18,0 м² при розміщенні в ньому чергового офіцера, помічника чергового та оперативного чергового. Допускається за завданням на проектування приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерської) поєднувати з приміщенням пожежного посту.

У приміщенні чергового підрозділу охорони (диспетчерської) належить встановлювати пульти централізованого відеонагляду, концентратори та кінцеві пристрої охоронної та тривожної сигналізації; засоби зв'язку та тривожної сигналізації з постами у залах судових засідань, блоком приміщень для утримання підсудних (засуджених) і підрозділом, від якого призначається варта.

Площу кімнати для відпочинку охорони слід визначати за завданням на проектування, але не меншою 12,0 м². У приміщенні слід передбачати ліжко двоюрисне чи куточок для відпочинку. За завданням на проектування кімнату для відпочинку охорони допускається суміщати з приміщенням для приймання їжі.

Площу приміщення для приймання їжі слід визначати з розрахунку не менше ніж 1,5 м² на чергового співробітника охорони, але не меншою 12,0 м². Приміщення для приймання їжі повинно бути обладнане мийкою, мікрохвильовою піччю, холодильником.

Площу кімнати для зберігання форми одягу слід визначати з розрахунку не менше 1,5 м² на одного співробітника. У приміщенні слід передбачати індивідуальні одноюрисні закриті шафи для зберігання військової форми, полиці для зберігання спеціального майна та місце для прасування.

Приміщення для керівництва підрозділу охорони слід передбачати в судових установах на 30 і більше суддів, в апеляційних та вищих судах. Площу приміщення належить приймати не меншою ніж 12,0 м². У приміщенні слід передбачати робочі місця для начальника, заступника та куточок для відпочинку.

Кімнату для зберігання та заряджання-розряджання зброї слід розміщувати поряд з приміщенням гартового підрозділу охорони. Площу кімнати слід приймати 12,0-18,0 м². Кімнату необхідно поділяти на дві частини: для зберігання зброї та для заряджання-розряджання зброї. У частині кімнати для заряджання зброї слід передбачати кулеутримувач. Кімнату слід поділяти ґратчастою перегородкою з розсувними ґратчастими дверима, обладнаними віконцем для видачі зброї.

На вікнах приміщень охорони слід передбачати ґрати.

У групі приміщень охорони слід передбачати санвузол.

7.1.5 Кімнату зі спеціальними індивідуальними камерами схову для зберігання речей відвідувачів, які заборонено проносити до судової установи, слід розташовувати поруч із контрольно-пропускним пунктом і гардеробом верхнього одягу при головному вході до будівлі. Площу даного приміщення слід визначати з розрахунку 0,1 м² на кожне місце для відвідувачів у залах засідань, але не меншою 9,0 м².

7.1.6 У приміщеннях, де ведеться прийом відвідувачів (приймальні громадян для попереднього розгляду їх звернень, канцелярій тощо), зону відвідувачів слід відгороджувати бар'єром або перегородкою з вікном. При цьому, робочі місця співробітників повинні бути недосяжними для відвідувачів.

7.1.7 Металевими ґратами, які відчиняються із внутрішньої сторони приміщення, незалежно від поверховості будівлі суду, повинні бути захищені віконні отвори залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, нарадчих кімнат, комор для зберігання речових доказів, приміщень для вилученого під час арешту майна, приміщень для роботи з документами, які містять державну таємницю, приміщень для режимно-секретного органу, архівів.

Металевими ґратами повинні бути захищені віконні отвори приміщень конвою, камер для підсудних.

Доцільно в приміщеннях (незалежно від поверховості будівлі), що виходять у бік пожежних драбин, на балкони, карнизи, дахи різновисоких частин будинку та козирки, з яких можна проникнути до будинку, встановлювати металеві ґрати з внутрішнього боку віконних отворів.

7.1.8 Металеві загороджувальні ґрати, що захищають з усіх боків місце для розміщення підсудних під час проведення судових процесів у залах судових засідань для розгляду кримінальних справ, повинні бути заввишки не менше ніж 2,2 м і мати ґратчасте металеве перекриття. Загороджувальні ґрати повинні мати двері розміром 2,0 м × 0,85 м. Допускається передбачати загороджувальні ґрати заввишки до стелі залу судових засідань.

Для виготовлення загороджувальних ґрат слід застосовувати металевий прут діаметром не менше ніж 0,014 м і розміром вічка не більш ніж 0,07 м × 0,07 м.

Металеві загороджувальні ґрати належить прикріплювати до стін і підлоги. Місце для розміщення підсудних слід обладнувати лавою (лавами), що теж надійно скріплюються з підлогою.

Варіант металевої огорожі наведено в відомчих інструкціях про порядок тримання підсудних (засуджених) [2].

При проектуванні зони для утримання підсудних (засуджених) під час проведення судового процесу в залах засідань для розгляду кримінальних справ замість металевих загороджувальних ґрат можливе використання огорожі зі спеціального куленепробивного скла. При цьому зону для утримання підсудних належить обладнувати спеціальними переговорними пристроями для спілкування з учасниками судового процесу.

Стільці або лави для підсудних повинні бути надійно закріплені до підлоги.

7.1.9 Підзона для підсудних і конвою процесуальної зони в залі судових засідань для слухання кримінальних справ не повинна примикати до вікон.

7.1.10 Приміщення для підсудних та конвою слід розміщувати так, щоб вони мали безпосередній зв'язок зі службовим входом у будівлю.

Шлях підсудних від камери до залу судових засідань із слухання кримінальних справ має бути цілком ізолюваним і здійснюватися по закритих для сторонніх осіб коридорах і сходах і окремому шахтою ліфта.

З метою забезпечення належного рівня безпеки всі вікна в коридорах і сходових клітках на шляху проходження підсудного до залу судового засідання повинні бути захищені металевими ґратами, які відчиняються. Між сходовими маршами сходових кліток повинні бути передбачені вертикальні огорожі ґратами чи сітками.

Стіни та двері приміщень, що розташовані по маршруту конвоювання, не повинні бути виготовлені з матеріалів, які легко піддаються руйнації.

Кабіна ліфта для перевезення підсудних та конвою має бути оснащена додатковими засобами безпеки, бути сталевією, підлога зроблена з одного сталевієго листа.

Усі двері приміщень, що розташовані на маршруті конвоювання, повинні мати замкові пристрої або засувки для зачинення на час конвоювання.

Сходові клітки, коридори, по яких здійснюється конвоювання підсудних, повинні бути освітлені та мати кнопки звукової сигналізації.

7.1.11 Між групами приміщень службового призначення, доступ в які дозволяється лише співробітникам суду, приміщень службового призначення, доступ в які дозволяється тільки суворо обмеженому колу співробітників суду, та групою приміщень загального доступу необхідно встановлювати двері, обладнані електронною системою замків.

Кабінети керівництва суду, робочі кабінети суддів, архівів, комор для зберігання речових доказів, приміщення режимно-секретної частини (приміщення для роботи з документами), які містять державну таємницю, серверної повинні бути обладнані кодовими, електронними замками.

Для забезпечення належної опірності від незаконного проникнення приміщення архівів, комори для зберігання речових доказів, приміщення режимно-секретного органу (приміщення для роботи з документами), які містять державну таємницю, повинні мати зовнішні металеві двері.

Вхідні двері до залу судового засідання мають бути суцільного заповнення і замикатися з середини залу на засув.

7.1.12 Конструкції стель та підлоги залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, нарадчих кімнат, комор для зберігання речових доказів, приміщень для вилученого під час арешту майна, приміщень для роботи з документами, які містять державну таємницю (приміщень режимно-секретного органу), архівів, приміщень конвою, коридорів та сходових кліток на шляхах пересування підсудних виконуються відповідно до будівельних норм. Стіни приміщень мають бути еквівалентними за міцністю цегляній стіні завтовшки не менше 0,25 м.

Конструкція та матеріал стін залу судових засідань для розгляду кримінальних справ мають виключати можливість швидкої руйнації з метою втечі або раптового нападу на варту та учасників судового процесу

Камери утримання підсудних повинні відокремлюватися капітальними цегляними або залізобетонними стінами, що будуються до стелі. Перекриття камер виконуються відповідно до будівельних норм. У приміщеннях з висотою стелі вище ніж три метри стіни камер можуть будуватися заввишки не більше 3,0 м та перекриватися зверху ґратами з металевієго прутка діаметром не менше ніж 0,014 м та розміром вічка не більше 0,07 м × 0,07 м. Товщина цегляних стін, як правило, повинна бути не меншою ніж 0,25 м. При товщині цегляних стін 0,12 м обов'язкове по периметру камери горизонтальне армування кладки дротом: два діаметри 0,004 м у кожному третьому ряді кладки по висоті. Зовнішні стіни камер, по яких проходить межа вартового приміщення, мають бути з повнотілої цегли завтовшки не менше ніж 0,38 м чи з матеріалу, міцність якого еквівалентна означеним цегляним стінам. Підлога в камерах для підсудних повинна бути дерев'яною на бетонному підмурівку. У разі влаштування підлоги на ґрунті бетонна підготовка повинна бути завтовшки 0,2 м. У камерах для утримання підсудних має бути виключена можливість підступу до інженерних комунікацій.

7.1.13 Приміщення для режимно-секретного органу, призначені для зберігання та роботи з секретними документами та іншими матеріальними носіями секретної інформації, слід розміщувати не нижче другого і вище передостаннього (не враховуючи технічного) поверху будинку.

Стіни по периметру приміщень повинні бути капітальними. Обладнання вікон повинно унеможливлувати проникнення (ґрати) та огляд (спеціальні жалюзі) ззовні.

Для видачі секретних документів та інших матеріальних носіїв секретної інформації виконавцям приміщення слід обладнувати спеціальними вікнами або бар'єрами.

Для роботи виконавців із секретними документами на місці слід виділяти ізолювану кімнату чи кабінку площею не менше ніж 6,0 м², внутрішнє обладнання якої та огороджувальна конструкція стін (прозоре скло) з вікном для видачі документів повинні забезпечувати вільний огляд працівниками режимно-секретного органу.

7.1.14 З метою технічного захисту інформації від витоку за рахунок побічних випромінювань і наведень, а також від її втрати в результаті впливу зовнішніх електромагнітних полів захист серверної слід здійснювати шляхом екранування приміщення, а електронний архів - екрануванням приміщення або використанням екранованих сейфів.

Хоча б одна з нарадчих кімнат для головних учасників судового процесу при залах судових засідань для розгляду цивільних та кримінальних справ, а також нарадчі кімнати для головних учасників судового процесу при залах, розрахованих на розгляд резонансних справ, повинні бути екрановані.

Стіни нарадчих кімнат повинні бути облицьованими звукоізоляційними матеріалами.

Між нарадчими кімнатами і залами судових засідань повинні бути передбачені подвійні двері (спарені двері в одній коробці) для забезпечення належного рівня звукоізоляції.

7.1.15 У будинках загальних судів за завданням на проектування слід передбачати приміщення для тимчасового розміщення службових собак та кінологів. Площа та розташування приміщень у будинку визначаються завданням на проектування.

7.1.16 Виходи на покрівлю слід передбачати тільки зсередини будинку. Улаштування зовнішніх драбин не рекомендується.

7.1.17 За завданням на проектування несучі та огорожувальні конструкції першого, другого та цокольного поверхів будинку слід передбачати підвищеної стійкості від вибухів.

7.1.18 Службова зона території судової установи повинна бути огорожена по периметру парканом заввишки не менше ніж 2,0 м та обладнана охоронними пристроями. Для полегшення контролю за територією службової зони в нічний час слід передбачати її освітлення по периметру. На в'їзді на територію службової зони належить передбачати влаштування контрольно-пропускного пункту зі спеціальним обладнанням чи захищеного від опадів та вітру тимчасового посту.

Ворота боксу для заїзду спеціального конвойного автомобіля й висаджування осіб, що перебувають під вартою, повинні виготовлятися з посиленням полотен із зовнішнього боку листового сталю завтовшки 0,003 м і зачинятися зсередини приміщення боксу. Вони повинні обладнуватися механізмами відчинення та хвірткою. Габарити боксу, розмір воріт установлюються завданням на проектування виходячи з типу спеціального автомобіля, що доставляє підсудних. Стіни та перекриття (покриття) боксу повинні бути капітальними або металевими.

З метою запобігання терористичним актам підлягають охороні автостоянки для особистого автотранспорту співробітників суду.

7.2 Пожежна безпека

7.2.1 При проектуванні будинків судів необхідно враховувати вимоги пожежної безпеки, викладені в ДБН В.1.1-7, ДБН В.2.2-9, ДБН В.2.5-13, ДБН В.2.2-17, ГОСТ 12.1.004 та інших відповідних нормативних документах.

7.2.2 Протипожежні розриви між будинком суду та прилеглими до нього будинками (спорудами) слід приймати згідно з вимогами ДБН 360 та інших відповідних нормативних документів.

7.2.3 Під'їзд пожежних автомобілів до будинку суду передбачати згідно з вимогами ДБН 360, враховуючи при цьому місцезнаходження пожежних гідрантів та евакуаційних виходів з будинку і, в першу чергу, тих, що ведуть до пожежних ліфтів.

7.2.4 Сигнал спрацювань від систем пожежної автоматики необхідно виводити на пульт централізованого пожежного спостереження.

7.2.5 Площу поверху (площу протипожежного відсіку) з урахуванням ступеня вогнестійкості та поверховості (умовної висоти) будинку суду слід визначати згідно з ДБН В.2.2-9.

7.2.6 Усі приміщення будинків судів, крім санітарних вузлів та інших приміщень з мокрими процесами, необхідно обладнувати автоматичною пожежною сигналізацією, яка проектується відповідно до ДБН В.2.5-13 та інших чинних нормативних документів.

У разі розміщення судів у будинках з умовною висотою 47 м та вище останні повинні обладнуватись установками автоматичного пожежогасіння.

7.2.7 Влаштування систем протидимного захисту у будинках судів слід здійснювати відповідно до СНиП 2.04.05.

7.2.8 Приміщення архівів повинні мати не менше двох евакуаційних виходів.

Двері архівів, приміщень для роботи з документами, що містять державну таємницю (приміщень режимно-секретного органу), комор речових доказів повинні бути протипожежними не нижче 2-го типу згідно з ДБН В.1.1-7.

7.2.9 Конструктивні елементи (несучий каркас) та опоряджувальні матеріали процесуальної зони та зони для розміщення відвідувачів залу судових засідань повинні бути виконані з негорючих матеріалів або матеріалів з показниками пожежної безпеки не вище Г1, В1, Д2, Т2 згідно з ДБН В.1.1-7.

7.2.10 Акустичне та звукоізоляційне оздоблення приміщень, де воно передбачається, повинно виконуватися з матеріалів, що мають показники пожежної безпеки не вище Г1, В1, Д2, Т2.

7.2.11 Будинки судів слід обладнувати системою оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей 1-го типу (при загальній кількості людей у будинку до 50 осіб), 2-го типу (при загальній кількості людей у будинку від 50 до 100 осіб), 3-го типу (при загальній кількості людей у будинку понад 100 осіб) та 4-го типу (у будинку з умовною висотою понад 47 м незалежно від кількості людей) згідно з ДБН В.1.1-7 та НАПБ А.01.003.

7.2.12 Автоматичними установками пожежогасіння слід обладнувати приміщення архівів, приміщення для роботи з документами, що містять державну таємницю (приміщення режимно-секретного органу), комори речових доказів, електронні АТС та серверні, комори зберігання канцелярії.

7.2.13 Будівельні матеріали, що застосовуються на шляхах евакуації (коридорах, сходових клітках, сходах, холах, ліфтових холах, вестибюлях) будинків судів мають відповідати вимогам ДБН В.1.1-7 та ДБН В.2.2-17. При цьому на шляхах евакуації не допускається використовувати килимові покриття. Матеріали підлог в усіх приміщеннях мають відповідати вимогам ДБН В.2.2-9.

7.2.14 У будинках судів умовною висотою 47 м і більше вікна у зовнішніх стінах повинні бути з класом вогнестійкості не менше ніж Е 30.

7.2.15 Приміщення камер для утримання підсудних (засуджених) за завданням на проектування допускається обладнувати димовими пожежними сповісниками, що встановлюються у спеціальних нішах над дверима камер (у верхній частині стіни), з виводом сигналу на приймально-контрольні пожежні прилади, які встановлюються в приміщенні пожежного поста, приміщенні чергового підрозділу охорони (диспетчерської) та, за необхідності, в приміщенні конвою.

7.2.16 Необхідність улаштування внутрішнього та зовнішнього протипожежного водопроводу, кількість пожежних гідрантів, кількість введів у будинок, витрати води на внутрішнє та зовнішнє пожежогасіння, кількість струменів від пожежних кранів визначаються виходячи з вимог СНиП 2.04.01 і СНиП 2.04.02.

7.2.17 Шляхи евакуації із кожної з груп приміщень: приміщень для вільного доступу відвідувачів, приміщень службового призначення та приміщень службового призначення, доступ в які дозволяється тільки суворо обмеженому колу співробітників суду, повинні бути окремими.

Евакуаційні шляхи з підвалу або іншого поверху, де розміщені камери для підсудних (засуджених), та з поверхів, де розміщені зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, повинні бути відокремлені від інших евакуаційних шляхів з будинку й виходити в службовий двір. При забезпеченні шляхів евакуації підсудних на випадок пожежі через незадимльовані сходові клітки типу Н1 слід передбачити ґрати, які відчиняються, на відкритих назовні переходах по балконах, лоджіях та галереях, що ведуть до цих сходових кліток.

7.2.18 Будинки судів слід обладнувати знаками безпеки та показниками згідно з ДСТУ ISO 6309 та ДБН В.2.2-17.

7.2.19 В металевих загороджувальних ґратах, що встановлюються з внутрішньої сторони вікон приміщень на перших та цокольних поверхах будинку суду (крім камер для розміщення підсудних), необхідно передбачати можливість відкривання (розсування) зсередини одних ґрат у приміщенні. Ці ґрати повинні замикатися зсередини не менше ніж на два замки.

7.2.20 При проектуванні сходів та пандусів слід враховувати вимоги ДБН В.1.1-7, ДБН В.2.2-17 та ДБН В.2.2-9.

Початок сходів та пандусів повинен бути позначений тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами, що розташовуються перпендикулярно до напрямку руху безпосередньо перед сходами. Допускається передбачати світлові маячки.

7.2.21 Не менше двох розосереджених виходів із конференц-залу та залу пленуму повинні бути пристосовані для проходу МГН.

7.2.22 Ширину евакуаційних виходів (дверей) із будинку слід визначати за розрахунком, але не меншою ніж 1,2 м.

За наявності на шляхах евакуації розсувних та обертових дверей поряд з ними слід влаштувати двері, що відчиняються за напрямом евакуації і відповідають вимогам ДБН В.1.1-7 до евакуаційних виходів.

Дверні прорізи до приміщень загального доступу не повинні мати порогів, перепадів висот підлоги. За необхідності влаштування порогів їх висота або перепад висот не повинні перевищувати 0,025 м. Дверні прорізи із приміщень, у яких перебуває не більше 15 осіб, повинні мати мінімальну ширину 0,9 м, в інших випадках - не менше 1,2 м (у разі застосування двополотних дверей ширина одного з полотен має бути не менше ніж 0,9 м). Системи відчинення, фіксації і зачинення дверей повинні відповідати вимогам ДБН В.2.2-17.

7.2.23 У розрахунку шляхів евакуації ліфти та інші механічні засоби транспортування людей не враховуються.

8 ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ

8.1 Водопровід і каналізація

8.1.1 Будинки судів слід обладнувати господарсько-питним водопроводом холодної і гарячої води, побутовою каналізацією, водостоками та внутрішнім протипожежним водопроводом згідно зі СНиП 2.04.01. Будинки судів слід забезпечувати водопостачанням для зовнішнього пожежогашіння згідно з вимогами СНиП 2.04.02.

8.1.2 Система водопроводу повинна бути, як правило, об'єднаною - господарсько-питно-протипожежною.

8.1.3 За відсутності централізованого постачання гарячої води допускається в будинках судів встановлювати електронагрівачі.

8.1.4 Магістральні трубопроводи і стояки систем водопостачання повинні прокладатися в тепловій ізоляції. Покривний шар теплоізоляційної конструкції трубопроводів холодної та гарячої води повинен бути паронепроникним.

Трубопроводи водопостачання і каналізації повинні прокладатися приховано.

8.1.5 При застосуванні системи кондиціонування повітря конденсат, що утворюється при охолодженні й осушенні повітря, повинен відводитися трубопроводами, які підключаються, як правило, до системи дощової каналізації з розривом струменя через сифон.

8.2 Опалення, вентиляція і кондиціонування повітря

8.2.1 Системи опалення, вентиляції та кондиціонування повітря в будинках судів повинні проектуватися згідно зі СНиП 2.04.05 із додержанням вимог до енергозбереження, викладених у ДБН В.2.2.-9, ДБН В.2.6-31, ДСТУ Б А.2.2-8, ДСТУ-Н Б А.2.2-5 та інших нормативних документах із проектування відповідних інженерних мереж.

8.2.2 Зали судових засідань повинні бути забезпечені припливно-витяжною вентиляцією. Допускається передбачати механічну вентиляцію.

Окремі системи витяжної вентиляції необхідно передбачати для архівів, санітарних вузлів, приміщень закладів громадського харчування.

8.2.3 У камерах для утримання підсудних (засуджених), кімнаті для роботи адвоката з підсудним (засудженим), спеціалізованому санвузлі для підсудних (засуджених) повинна передбачатися припливно-витяжна вентиляція. Допускається передбачати механічну вентиляцію. Розмір вентиляційного отвору слід передбачати не більше ніж 0,15 м × 0,15 м (діаметр не більше ніж 0,2 м). У вентиляційному отворі слід встановлювати металеві вентиляційні ґрати.

8.2.4 Будинки судів повинні підключатися до систем централізованого теплопостачання з проектуванням індивідуальних теплових пунктів (ІТП), які потрібно розташовувати з примиканням до зовнішніх стін з окремим виходом назовні. ІТП слід проектувати згідно з вимогами ДБН В.2.5-39.

При неможливості підключення до систем централізованого теплопостачання слід застосовувати місцеві теплогенератори, які рекомендується передбачати при відповідному технічному та економічному обґрунтуванні в комплексі з альтернативними джерелами теплоти. Місцеві теплогенератори слід застосовувати згідно з вимогами відповідних нормативних документів, рекомендацій [10] та ДСТУ Б В.2.5-44.

8.2.5 Трубопроводи систем опалення повинні прокладатися приховано в конструкції підлоги, стін або по плінтусах за знімним декоративним кожухом. Прокладання трубопроводів систем опалення по плінтусах за знімним декоративним кожухом у камерах для утримання підсудних (засуджених), кімнаті для роботи адвоката з підсудним (засудженим) та спеціалізованому санвузлі для підсудних (засуджених) забороняється.

У камерах для утримання підсудних (засуджених), кімнаті для роботи адвоката з підсудним (засудженим), спеціалізованому санвузлі для підсудних (засуджених) рекомендується застосовувати підлогову систему опалення (електричну або водяну) з регулятором температури повітря за температурою внутрішньої поверхні внутрішньої стіни зазначених приміщень. Датчик температури слід розміщувати всередині стіни якомога ближче до внутрішньої поверхні стіни зазначених приміщень з можливістю заміни ззовні. Розташовувати датчик температури слід на висоті 0,6 м від підлоги та на відстані не ближче 0,5 м від зовнішньої стіни. Регулятор температури слід розташовувати ззовні зазначених приміщень - в електрощиті або здійснювати регулювання температури від автоматизованої системи моніторингу та управління (АСМУ) згідно з ДСТУ-Н Б В.2.5-37.

8.2.6 Витяжні канали повинні розміщуватися у внутрішніх стінах будинків. Ділянки витяжних каналів, що прокладаються над покрівлею, на горіщі, а також поблизу охолоджуваної поверхні зовнішніх стін повинні проектуватися з тепловою ізоляцією, що виключає випадання конденсату при відносній вологості витяжного повітря 70 %.

Витяжні вентиляційні системи з природним спонуканням, а також системи, в яких витяжні вентилятори включаються періодично, повинні проектуватися з викидом повітря над покрівлею в місцях, де виключається виникнення зон вітрового підпору.

8.2.7 При застосуванні системи кондиціонування повітря відведення теплоти конденсації холодоагенту повинно бути організоване через центральні або групові установки, розташовані в місцях, де вони не погіршують архітектурного вигляду будівлі суду і не створюють шуму, рівень якого перевищує допустимі значення для приміщень проектованої або сусідньої будівлі і для навколишнього середовища. Конденсат, що утворюється при охолодженні й осушенні повітря, повинен відводитися трубопроводами, які підключаються, як правило, до системи дощової каналізації з розривом струменя через сифон.

8.2.8 Система кондиціонування серверної повинна забезпечувати підтримку температури в діапазоні від 18 до 24 °С, в т.ч. в зимовий період, при вимірах на висоті 1,5 м від рівня підлоги та 1,0 м від зовнішніх стін.

8.2.9 Розрахункові температури повітря і вимоги до повітрообміну в основних приміщеннях будинку суду належить приймати відповідно до таблиці 10.

Таблиця 10

Приміщення	Розрахункова температура взимку, °С	Кратність повітрообміну, год	
		Приплив	Витяжка
Зали судових засідань, конференц-зал, зал президії, зал пленуму	18	За розрахунком, але не менше ніж 36 м ³ /г на кожне місце	
Робочі приміщення суддів, керівництва суду, структурних підрозділів технічного апарату суду, нарадчі кімнати	18	3	2,5
Кабінет кодифікації (бібліотека юридичної літератури)	18	За розрахунком, але не менше ніж 36 м ³ /г на кожне читачке місце	
Приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерська), пожежного поста	18	1	1
Вестибюль	16	2	-
Гардероб верхнього одягу	16	-	1
Холи для відвідувачів при залах судових засідань та кабінетах, конференц-залі, залі президії, залі	18	3	2,5

пленуму			
Приміщення психологічного розвантаження та відпочинку суддів	20	3,5	3
Тренажерний зал для психологічного розвантаження суддів	18	80 м ³ /г на одного, хто займається в залі	
Обідня зала закладу харчування	18	2,5	3
Підсобні приміщення закладу харчування	16	2,5	3
Приміщення приймання їжі	18	2	2
Сховища архівів	14-19	1,5	2
Приміщення для копіювально-розмножувальної техніки	18	3	3
Комори речових доказів, комори обладнання та реманенту	16	-	1
Кабінет лікаря медпункту	20	1	2
Гардеробні верхнього і домашнього одягу персоналу та при тренажерному залі	18	2	2
Вбиральні	16	-	100 м ³ на один унітаз
Душові	25	-	5
Ремонтні майстерні	18	За розрахунком	
Камери для утримання підсудних (засуджених)	18	За розрахунком, але не менше ніж 36 м ³ /г на одного підсудного	

8.3 Електрообладнання та електричне освітлення

8.3.1 Електропостачання, електрообладнання та електроосвітлення будинків судів слід проектувати згідно з вимогами ДБН В.2.5-23, ПУЕ, ДБН В.2.5-27, ДСТУ Б В.2.5-38, ДБН В.2.5-28 та інших чинних нормативних документів.

8.3.2 За ступенем надійності електропостачання електроприймачі будівель судів слід відносити до категорій:

- I категорія - електрообладнання приміщень для підсудних та конвою, залів судових засідань, приміщень режимно-секретних підрозділів, у тому числі технічні засоби фіксування судового процесу, переговорні пристрої та звукова сигналізація, ліфти, аварійне освітлення;

- особлива група I категорії - прилади та обладнання охоронної та пожежної сигналізації, автоматичного пожежогасіння, системи оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей, насоси-підвищувачі системи внутрішнього протипожежного водопроводу, системи протидимного захисту, пожежні ліфти, сигналізація загазованості;

- II категорія - решта електроспоживачів.

Примітка. Особливу групу I категорії необхідно передбачати в будинках апеляційних судів з сумарною чисельністю працюючих у судовій установі та відвідувачів всіх залів судових засідань не меншою ніж 1000 осіб, у будинках вищих спеціалізованих судів України, Конституційного суду України, Верховного суду України. У будинках судів першої інстанції та апеляційних судів із сумарною чисельністю працюючих у судовій установі та відвідувачів всіх залів судових засідань меншою за 1000 осіб прилади та обладнання охоронної та пожежної сигналізації, автоматичного пожежогасіння, системи оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей, насоси-підвищувачі системи внутрішнього протипожежного водопроводу, системи протидимного захисту, пожежні ліфти, сигналізацію загазованості необхідно відносити до I категорії.

8.3.3 Живлення електроприймачів I категорії та особливої групи I категорії надійності електропостачання повинно здійснюватись від двох незалежних джерел із пристроєм автоматичного переключення на резервне джерело.

8.3.4 Для електроприймачів особливої групи I категорії надійності має передбачатися додаткове живлення від третього незалежного взаєморезервуючого джерела живлення, що забезпечує електропостачання у разі відключення головних джерел протягом не менше 24 год. роботи в черговому режимі.

8.3.5 Кожен зал судових засідань слід обладнати не менше ніж п'ятьма електророзетками для підключення ноутбуків юристів, в тому числі незрячих юристів, що використовують спеціальне адаптивне програмне забезпечення з мовним виводом інформації.

8.3.6 Нарядчі кімнати мають бути обладнані електричними мережами для встановлення копіювальної та офісної техніки.

8.3.7 Для освітлення камер тимчасового утримання підсудних (засуджених) слід установлювати ліхтарі, доступ до яких з середини камер обмежується за допомогою металевих ґрат або сітки. Вимикачі освітлення слід встановлювати ззовні камери, біля входних дверей чи в приміщенні конвою.

8.3.8 У робочих кабінетах доцільно передбачати локалізоване освітлення з розташуванням світильників, що враховує розміщення робочих місць.

8.3.9 У місцях встановлення комп'ютерів необхідно використовувати безвідблискові лампи.

8.3.10 Аварійне освітлення слід влаштовувати відповідно до вимог ДБН В.2.5-28.

На шляхах евакуації з будинку, а також у залах судових засідань на 50 та більше місць слід передбачати аварійне освітлення та світлові покажчики "Вихід".

8.3.11 Освітленість приміщень і комунікацій, доступних для МГН, рекомендується підвищувати на один ступінь порівняно з вимогами ДБН В.2.5-28. Перепад освітленості між сусідніми приміщеннями і зонами не повинен бути більший 1:4.

8.3.12 Блискавкозахист будинку суду слід виконувати згідно з ДСТУ Б В.2.5-38.

8.4 Інформаційно-телекомунікаційна інфраструктура

8.4.1 У зоні довідково-інформаційного стенду в доконтрільній зоні вестибюлю та в приймальні суду (підрозділі з прийому громадян та попереднього розгляду їх звернень) слід передбачати установку комп'ютерів чи електронних інформаційних діалогових табло для користування відвідувачами суду з метою отримання інформаційно-довідкових даних. Забезпечення їх спеціальним адаптивним програмним забезпеченням з мовним виводом інформації дозволить незрячим людям мати вільний доступ до інформаційно-довідкових даних про дату, час і місце проведення судових засідань.

8.4.2 У залах судових засідань необхідно передбачати встановлення спеціального обладнання систем звукофіксації та цифрового відеозапису судового засідання, обладнання для проведення відеоконференцій.

Три-чотири цифрові камери надають запис зображення головних учасників судового процесу, решти учасників судового процесу, свідків, підсудних та відвідувачів.

8.4.3 У залах судових засідань повинні бути передбачені заходи з акустики, обладнання засобами мікрофонного звукопідсилення судових процесів з метою створення умов для сприйняття мовних програм по всій зоні розташування місць, високої розбірливості, чіткості мови.

Місця для осіб з дефектами слуху слід передбачати на відстані не більше ніж 10,0 м від джерела звуку або обладнувати спеціальними персональними приладами посилення звуку.

У залах судових засідань, обладнаних фіксованими сидячими місцями, необхідно передбачати не менше ніж 4 % крісел із вмонтованими системами індивідуального прослуховування. Допускається застосовувати індукційний контур чи інші інженерні системи для індивідуальних бездротових пристроїв. Ці місця слід розташовувати в зоні гарної видимості головних учасників судових засідань.

У конференц-залі, залі президії, залі пленуму рекомендується передбачати системи звукопідсилення, синхронного перекладу, "круглий стіл" із забезпеченням можливості організації зовнішніх зв'язків і інші конференц-системи та системи для голосування, обсяг яких визначається завданням на проектування.

8.4.4У залах судових засідань доцільно передбачати екрани для демонстрації відеоматеріалів, що надаються сторонами. Настінний плазмований екран (мінімум 50" діагонального розміру) розташовується позаду суддів із розрахунку безперешкодного огляду його учасниками судового процесу. Навісні плазмові екрани (мінімум 40" діагонального розміру), що навішуються до стелі чи стін, розташовуються перед зоною для відвідувачів.

8.4.5На робочих місцях головних учасників судового процесу, прокурорів, адвокатів, секретаря судового засідання слід передбачати відео та звукові виходи моніторів комп'ютерів, сенсорні панелі управління системою, сітвові лазерні принтери. Робоче місце секретаря судового засідання слід обладнувати пристроєм для сканування документів та передачі зображення в мережу та на екрани.

Підзону для підсудних (засуджених) у залах судових засідань для розгляду кримінальних справ слід обладнати монітором та мікрофонами.

Підзону для присяжних у залах судових засідань для розгляду кримінальних справ (при запровадженні участі присяжних засідателів у здійсненні правосуддя) слід обладнати моніторами та мікрофонами.

Для підведення кабельних ліній та систем проводки до робочих місць головних учасників судового процесу, прокурорів, адвокатів, секретаря судового засідання в залах судових засідань слід здійснювати їх прокладання в підлозі або по плінтусах за знімним декоративним кожухом.

8.4.6 При вході до кожного залу судового засідання необхідно передбачати встановлення електронного інформаційного табло або монітора, на які виводиться інформація щодо справи, що на момент виводу слухається чи буде слухатися наступною в залі судового засідання (час прослуховування справи, відомості про учасників, головуючого тощо).

Входи до залів судових засідань повинні також бути обладнані світловим табло "ТИХО! ЙДЕ СУДОВЕ ЗАСІДАННЯ", яке розміщується, як правило, над дверним прорізом.

8.4.7 Інформаційно-телекомунікаційна інфраструктура будинків судових установ повинна бути побудована на засадах структурованої кабельної системи.

8.4.8 Приміщення серверної повинно бути обладнано системою кондиціонування, безперебійного електропостачання, а також іншими інженерними системами у відповідності з вимогами чинних нормативних документів.

8.4.9 У кабінетах та приймальних керівництва суду, конференц-залі, приміщенні для психологічного розвантаження за завданням на проектування слід забезпечити підключення до телевізійних мереж від телевізійних антен колективного користування.

8.4.10 Необхідність обладнання пристроїв місцевої радіотрансляції визначається завданням на проектування. Пристрої місцевої радіотрансляції доцільно встановлювати між полотнами подвійних (спарених в одній коробці) входних дверей до залів судових засідань, кабінетів суддів, нарадчих кімнат.

8.4.11 Зали судових засідань, кабінети суддів, кабінети керівництва суду, кабінети співробітників апарату суду, вестибюлі та холи для очікування при залах судових засідань повинні бути обладнані електрогодинами.

8.4.12 Інформація повинна бути доступною для всіх категорій маломобільних відвідувачів. Вона повинна бути безперервною, що забезпечує своєчасне орієнтування відвідувача, а також однозначне упізнання ним об'єктів і місць відвідування.

Для безпомилкового орієнтування візуальна інформація для МГН повинна розташовуватися на контрастному фоні з розмірами знаків, що відповідають відстані огляду, і бути ув'язана з художнім рішенням інтер'єру. Інформаційні позначення приміщень всередині будівлі повинні дублюватися рельєфними знаками і розташовуватися поруч із дверима, з боку дверної ручки і кріпитися на висоті від 1,4 м до 1,75 м. Типи попереджувальної інформації на комунікаційних шляхах передбачати відповідно до вимог ДБН В.2.2-17.

8.5 Системи зв'язку та сигналізації

8.5.1 З урахуванням потреб всіх категорій МГН системи засобів зв'язку та сигналізації про небезпеку повинні бути комплексними і передбачати візуальну, звукову та тактильну інформацію. Вони повинні відповідати вимогам ДБН В.2.2-17, ДБН В.1.1-7, ДБН В.2.5-13.

8.5.2 Пульти централізованого відеонагляду, концентратори та кінцеві пристрої охоронної та тривожної сигналізації, автоматичної пожежної сигналізації, засобів зв'язку з постами у залах судових засідань, групою приміщень для утримання підсудних (засуджених) та підрозділом, від якого призначається варта, встановлюються в приміщенні чергового підрозділу охорони - диспетчерської (пожежного поста).

8.5.3 Розрахунок ємності лінійних споруд мережі зв'язку слід виконувати згідно з ВБН В.2.2-45-1, ДБН В.2.5-13 та іншими чинними нормативними документами і завданням на проектування.

Для організації оперативного зв'язку, окрім проводових мереж, застосовуються системи мікро-стільнийкового зв'язку або радіозв'язку у відповідності з завданням на проектування та технічними умовами.

8.5.4 Переговорні пристрої слід встановлювати в кабінетах голови суду та суддів, у приміщенні конвою, канцелярії, в приміщенні чергового підрозділу охорони (диспетчерської), в залах судових засідань для розгляду кримінальних справ, кімнати для свідків, приміщенні конвою, приміщенні для захисту свідків.

Між наступними приміщеннями судової установи повинен бути забезпечений адміністративно-господарський зв'язок (звукова сигналізація) за допомогою переговорних пристроїв і дзвінків:

- між залами судових засідань для слухання кримінальних справ і приміщенням конвою - переговорні пристрої;
- від зовнішнього спеціального входу для підсудних до приміщення конвою - дзвінок;
- з нарадчих кімнат до залів судових засідань, приміщення конвою, канцелярії - дзвінок;
- від головного зовнішнього входу до приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерської) - дзвінок;
- між кабінетом голови суду, кабінетами суддів і канцелярією - переговорні пристрої;
- між залами судових засідань і кімнатою для свідків - переговорні пристрої;
- між залами судових засідань для розгляду кримінальних справ та приміщенням для захисту свідків - переговорні пристрої;
- між кабінетами суддів і приміщенням чергового підрозділу охорони (диспетчерської) - дзвінок;
- між залами судових засідань і приміщенням чергового підрозділу охорони (диспетчерської) - дзвінок;
- між конференц-залом, залом президії, залом пленуму і приміщенням чергового підрозділу охорони (диспетчерської) - дзвінок;
- між залами судових засідань і канцелярією - дзвінок;
- загальні поповерхові дзвінки;
- між пропускним пунктом при головному вході в будівлю суду та приміщенням чергового підрозділу охорони (диспетчерської), кабінетами голови суду та його заступників - засоби зв'язку та тривожної сигналізації;
- між залами судових засідань та підрозділом, від якого призначається варта, - засоби зв'язку та тривожної сигналізації.

8.5.5 Приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерської) повинно мати прямий телефонний зв'язок із найближчим відділенням міліції та окрему телефонну лінію міського зв'язку.

8.5.6 Під стіл суддів в залах судових засідань встановлюється кнопка тривоги з виводом сигналу на пульт начальника варту чергового підрозділу охорони (диспетчерської).

8.5.7 Системи відеонагляду належить встановлювати в залах судових засідань, в основних приміщеннях будинку суду зсередини, ззовні по периметру та на в'їзді до службової зони з виведенням інформації на монітори приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерської).

Системами постійного телевізійного нагляду повинні обладнуватись входи в будинок та приміщення спеціального призначення (обмеженого доступу), перелік яких визначається завданням на проектування.

Одну чи дві камери для утримання підсудних (засуджених) відповідно до завдання на проектування слід обладнувати засобами відеонагляду з виведенням на пульт у приміщенні конвою чи начальника конвою.

8.5.8 У залах судових засідань та у приміщенні чергового підрозділу охорони - диспетчерської (пожежного поста) встановлюються пульти засобів оповіщення. Вони з'єднуються між собою так, щоб сигнал про виникнення надзвичайної події висвічувався на кожному пульті з визначенням місця, звідки надійшов сигнал.

8.5.9 Для виклику варту біля входних дверей приміщення для конвою встановлюється кнопка виклику. Сигнал повинен надходити до електродзвоника або на пульт начальника варту у вартове приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерської).

8.5.10 Вікна та двері камер для утримання підсудних (засуджених) повинні бути обладнані звуковою та світловою сигналізацією на відчинення.

Вхідні двері до вартового приміщення, внутрішні (єдині) двері камер для утримання підсудних (засуджених) та вікна вартового приміщення обладнуються датчиками охоронної сигналізації з виведенням сигналу від них на окремі чарунки концентратора охоронної сигналізації, який встановлюється в приміщенні чергового підрозділу охорони (диспетчерської).

8.5.11 Кімнату для зберігання та заряджання-розряджання зброї слід обладнувати охоронною сигналізацією, кнопкою тривожного виклику з виведенням сигналу на пульти приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерської). Сигналізація повинна мати резервне живлення. Передбачати автономне резервне освітлення. Додатково встановлюються об'ємні оптико-електронні сповіщувачі.

8.5.12 Світлова і звукова інформативна сигналізація, що відповідає вимогам чинних нормативних документів, повинна бути передбачена біля кожних дверей ліфта. Ліфт повинен обладнуватися звуковим пристроєм, що видає звук при зупинці як ззовні, так і зсередини ліфта і оголошує поверх. Двері ліфта також повинні відрізнятися за контрастом від навколишнього середовища.

8.5.13 Замкнуті простори (кабінка туалету, ліфт тощо), а також ліфтові холи, де громадянин, у т.ч. з числа МГН, може опинитися один, повинні бути обладнані двостороннім зв'язком (кнопка дзвоника або сповіщувач) з диспетчером або черговим охорони. У таких приміщеннях (кабінах) повинно передбачатися аварійне освітлення.

8.5.14 Виходи зі сходових кліток на горище та дах повинні бути обладнані охоронною сигналізацією та подвійними дверима чи люками з додатковими захисними ґратами.

8.5.15 У будинках судів повинна бути передбачена система диспетчерського контролю та керування інженерним обладнанням і системами, що забезпечує моніторинг стану, керування та відмовостійку експлуатацію інженерних мереж.

Автоматизація та диспетчеризація інженерного обладнання, контроль та сигналізація до вибухонебезпечних концентрацій паливного газу виконуються у відповідності з вимогами ДБН В.2.2-9, ДБН В.2.3-15, ДБН В.2.5-13, ДБН В.2.5-20, СНиП 3.05.06, СНиП 3.05.07, СНиП II-35, ПУЕ, НПАОП 40.1-1.32 та інших відповідних нормативних документів.

8.5.16 Вертикальне прокладання мереж зв'язку та сигналізації повинно передбачатися приховано в окремих трубах-стояках із влаштуванням окремих поверхових розподільних монтажних шаф систем зв'язку та сигналізації. Конструкції ввідів до приміщень повинні мати можливість вільного прокладання, доповнення та заміни кабелів і проводів абонентських мереж. Слід передбачати заходи щодо захисту від несанкціонованого проникнення в монтажні розподільні шафи систем зв'язку і сигналізації.

8.5.17 Блискавкозахист стояків ліній мережі провідного мовлення, щогл антен телебачення (у т.ч. і супутникових) виконується згідно з ДСТУ Б В.2.5-38.

Заходи щодо вирівнювання потенціалів металевих частин обладнання систем зв'язку та сигналізації згідно з ПУЕ, ДБН В.2.5-27, НПАОП 40.1-1.32 визначаються комплексно для усього електрообладнання будинку, а також інших металевих конструкцій.

8.5.18 Охоронною сигналізацією, крім приміщень основного функціонального призначення, пов'язаного з організацією судочинства, повинні обладнуватися приміщення пожежного поста, венткамери протидимних пристроїв, входи до технічних поверхів, виходи на покрівлю будівлі, входи до машинного відділення ліфтів, двері шаф поверхових пожежних кран-комплектів тощо з виведенням сигналу на пульт централізованого нагляду в приміщенні чергового підрозділу охорони - диспетчерської (пожежного поста), що визначається завданням на проектування.

8.6 Ліфти та інші види механічного транспорту

8.6.1 Кількість та типи основних і додаткових ліфтів у будинку суду слід передбачати за розрахунком, керуючись вимогами, викладеними в ДБН В.2.2-9, ДБН В.1.1-7, ДБН В.2.2-17, ДСТУ ISO 4190-1, ДСТУ ISO 4190-2, ДСТУ ISO 4190-3, ДСТУ ISO 4190-6, ДСТУ ISO 9386-1, ДСТУ ISO 9386-2, ДСТУ EN 81-1, ДСТУ EN 81-2, враховуючи прийняте об'ємно-планувальне рішення будинку та наявність на поверхях нижче і вище поверху основного входу до будинку приміщень, призначених для МГН.

8.6.2 У будинках судів заввишки два і більше поверхів слід передбачати не менше одного ліфта глибиною не менше 2,1м, який забезпечує під час надзвичайної ситуації можливість рятування (а в звичайні дні просто перевезення) МГН, що пересуваються на інвалідних візках і не здатних до самостійного пересування по сходах і пандусах. Зазначений ліфт має відповідати вимогам до пожежних ліфтів згідно з НАПБ Б.01.007 та інших відповідних нормативних документів.

8.6.3 Основні пасажирські ліфти слід, як правило, концентрувати при головному вестибюлі будинку. Необхідність застосування інших засобів вертикального транспорту визначається завданням на проектування.

8.6.4 На перепадах позначок висот підлоги частин вестибюлів та холів і неможливості улаштування пандуса для маломобільних груп відвідувачів чи персоналу (у тому числі на кріслах-колясках) слід передбачати спеціальні індивідуальні сходові підйомники, що переміщуються вертикально або похило вздовж сходового маршру. Ширина платформи індивідуального сходового підйомника повинна бути не менше 0,9 м, а її глибина - не менше 1,2 м. При цьому не повинна скорочуватись розрахункова для евакуації людей ширина сходових маршів у місцях перепаду позначок висот підлоги. При проектуванні керуватись вимогами, викладеними в ДСТУ ISO 9386-1 і ДСТУ ISO 9386-2.

8.6.5 Для підприємств громадського харчування і для зв'язку господарських та виробничих служб на поверхях будинку слід передбачати ліфти згідно з вимогами ДСТУ ISO 4190-1, ДСТУ ISO 4190-2, ДСТУ ISO 4190-3 та підйомники малої потужності.

8.6.6 Слід застосовувати ліфти, оснащені системами керування, що відповідають вимогам ДСТУ ISO 4190-6, НПАОП 0.00-1.02 та інших відповідних нормативних документів.

8.6.7 Вантажні ліфти слід передбачати згідно з завданням на проектування.

8.6.8 Відстань від дверей найбільш віддаленого приміщення до дверей пасажирського ліфта повинна бути не більше 60,0 м.

8.6.9 Ширина ліфтового холу повинна бути не менше 1,3 глибини кабіни ліфта (при однорядному розташуванні ліфтів). Перед ліфтами з кабіною, призначеною для користування МГН, що пересуваються на візках, ширина ліфтового холу повинна бути не менше 2,5 м.

8.6.10 У будинках загальних судів, що мають три та більше поверхів, необхідно передбачати окремий ліфт для підсудних поряд зі сходовим вузлом спеціального призначення. Кабіна такого ліфта повинна бути оснащена додатковими засобами безпеки.

8.6.11 Шахти і машинні відділення ліфтів не повинні примикати безпосередньо до залів судових засідань та інших приміщень із постійним перебуванням працівників суду.

8.7 Сміттєвидалення

8.7.1 У будинках судів слід передбачати системи очищення від сміття і пилоприбирання (вологе прибирання, сухе прибирання з застосуванням пиლოსосів або централізоване пиловидалення), тимчасового (в межах санітарних норм) зберігання сміття і його вивезення. Системи видалення сміття з будівлі повинні прийматись виходячи з регіональних нормативів добового накопичення сміття, рівня благоустрою будівлі та повинні бути узгоджені із системою очищення населеного пункту.

8.7.2 У судах на 30 і більше суддів та апеляційних судах доцільно передбачати централізовану або комбіновану систему вакуумного пилоприбирання. Необхідність влаштування централізованої або комбінованої систем вакуумного пилоприбирання визначається завданням на проектування виходячи з техніко-економічної доцільності їх експлуатації.

У разі влаштування комбінованої системи вакуумного пилоприбирання радіус обслуговування одним приймальним клапаном повинен бути не більше ніж 50,0 м. Приймальні клапани стояків пиловидалення повинні розташовуватись, як правило, в поповерхових коморах для зберігання інвентарю для прибирання.

8.7.3 Сміттєпроводи (за відсутності вакуумної або пневматичної системи сміттєвидалення) слід передбачати в будинках судів висотою 5 поверхів та вище. Необхідність влаштування сміттєпроводів у будинках судів меншої поверховості визначається завданням на проектування.

Сміттєпровід і сміттєзбірна камера повинні відповідати вимогам ДСТУ Б В.2.5-34 і ДБН В.2.2-9.

9 САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ВИМОГИ

9.1 У будинках судів повинні бути забезпечені умови перебування людей згідно з санітарно-гігієнічними параметрами, встановленими ДБН В.2.2-9 та санітарно-епідеміологічними нормативами.

9.2 Без природного освітлення слід проектувати приміщення архівів, комори для зберігання інвентарю технічних працівників, приміщення для інженерного обладнання будівлі, технічні приміщення.

Без природного освітлення допускається проектувати приміщення для тимчасового перебування людей: камери для підсудних, приміщення конвою, комору для зберігання речових доказів, кабінет кодифікації (бібліотека юридичної літератури), приміщення для зберігання архівних матеріалів, приміщення для копіювально-розмножувальної техніки, гардероби, санітарні вузли, душові, приміщення для куріння, приміщення громадського харчування, ліфтові холи.

В окремих випадках, зумовлених особливостями планувальної структури будинку суду, допускається проектувати без природного освітлення зали судових засідань, нарадчі кімнати, кімнати для свідків, конференц-зал, зал пресидії, зал пленуму.

Зали судових засідань, конференц-зал, зал пленуму, що розміщуються на верхньому поверсі, доцільно освітлювати природним світлом крізь ліхтарі верхнього світла (зенітні ліхтарі) з можливістю їх дистанційного відкриття для провітрювання приміщень.

9.3 У приміщеннях зі штучним освітленням слід передбачати застосування опоряджувальних матеріалів із високим коефіцієнтом відбиття, високоефективних розрядних ламп і систем автоматичного керування освітленням.

9.4 У разі використання захисної огорожі на вікнах приміщень не повинні погіршуватися рівні нормативного природного освітлення приміщень.

9.5 Для знезараження залів судових засідань для розгляду кримінальних справ та камер для підсудних (засуджених) приміщення необхідно обладнувати бактерицидними опромінювачами (бактерицидними лампами).

9.6 У разі розміщення приміщень на цокольних та підвальних поверхах будинку суду слід передбачати інженерно-технічні заходи, що забезпечують безпеку і комфортний волого-температурний і світловий режими в приміщеннях. У службово-побутових приміщеннях з коефіцієнтом природного освітлення (КПО) 0,1 % слід передбачати профілактичне ультрафіолетове опромінення із застосуванням штучних джерел ультрафіолетового випромінювання згідно з вказівками МОЗ України.

9.7 У будинках судів слід застосовувати будівельні й опоряджувальні матеріали та обладнання, які мають гігієнічні сертифікати і повинні відповідати вимогам ДГН 6.6.1-6.5.001 (НРБУ), ДБН В.1.4-1.01, ДБН В.1.4-2.01.

Полімерні матеріали у внутрішньому опорядженні слід використовувати згідно з переліком полімерних матеріалів та виробів, дозволених МОЗ України для використання в будівництві (СанПіН 6027.А).

9.8 Рівень неіонізуючого випромінювання в приміщеннях повинен відповідати вимогам ДСНІП 3.3.6-096, ГОСТ 12.1.006, СН 2152.

Заходи щодо радіаційної безпеки передбачаються за вимогами територіальних органів державного санітарного нагляду згідно з вимогами норм радіаційної безпеки ДГН 6.6.1-6.5.061 (НРБУ), ДБН В.1.4-1.01, ДБН В.1.4-2.01.

9.9 У будинках судів необхідно передбачати санвузли для відвідувачів, працівників суду та підсудних (в загальних судах) окремо для кожної з названих груп осіб. Основою розрахунку кількості та площ санітарно-гігієнічних приміщень є розрахункова чисельність осіб чоловічої та жіночої статі, що встановлюється завданням на проектування. Пропускна спроможність обладнання слід визначати згідно з ДБН В.2.2-9, СНІП 2.09.04 та іншими нормативними документами.

Санвузол при кожній нарадчій кімнаті головних учасників судового процесу, при кожній нарадчій кімнаті присяжних (при запровадженні участі присяжних у здійсненні правосуддя в апеляційних інстанціях розгляду судових справ), при приміщенні для конвою, при групі приміщень охорони будівлі суду, при залі пресидії обладнується одним унітазом і умивальником у шлюзі.

Санвузол при кабінеті голови суду обладнується унітазом, умивальником, душовою кабіною.

9.10 Санітарно-гігієнічні вимоги доступності та зручності використання санітарно-гігієнічних приміщень МГН повинні бути забезпечені згідно з ДБН В.2.2-17.

На першому поверсі будинку суду чи на поверсі, де передбачається найбільша кількість місць в залах судових засідань, повинна бути передбачена спеціальна універсальна кабіна для МГН.

9.11 При використанні індивідуального водонагрівача для гарячого водопостачання санітарних кімнат необхідно передбачити такі інженерно-технічні рішення, які б унеможливили застій води в системі та додатковий нагрів труб холодного водопостачання за рахунок проходження їх поряд з трубами гарячого водопостачання, для попередження зміни фізичних (температура) та мікробіологічних показників якості води.

Система гарячого водопостачання за умови використання індивідуального водонагрівача повинна включати в себе систему введення дезінфікуючих реагентів або обладнання для термо-дезінфекції, або обладнання для дезінфекції ультрафіолетовим опроміненням.

9.12 У будинках судових установ допускається передбачати приміщення для куріння. Площа приміщення - не менше ніж 9,0 м². Приміщення слід передбачати не частіше ніж через поверх в окремому приміщенні з дверима, що щільно зачиняються, обладнаному механічною витяжною вентиляцією.

9.13 Допустимі рівні шуму в приміщеннях та на прилеглий території повинні відповідати СН 3077.

9.14 Оцінювати екологічність проектних рішень будинків судових установ слід за вимогами ДБН А.2.2-1.

9.15 За узгодженням з органами Державного санітарно-епідеміологічного нагляду в проектних рішеннях будинків судових установ допускається застосування альтернативних методів сміттєвидалення за умови забезпечення вимог до організації процесу сміттєвидалення (збору, накопиченню, утилізації сміття) і санітарно-епідеміологічних вимог до застосування методів і умов праці обслуговуючого персоналу.

9.16 При проектуванні елементів конструкцій, їх з'єднань, а також вентиляційних ґрат будівель судів слід забезпечувати умови щодо захисту приміщень від проникнення паразитуючих тварин і комах.

10 ВИМОГИ ДО ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

10.1 Об'ємно-планувальні і конструктивно-технологічні рішення будинків судів, а також системи їх інженерного обладнання повинні відповідати вимогам ДБН В.2.6-31.

10.2 За відсутності в районі будівництва будинку суду централізованого джерела теплопостачання, а також у будинках з кондиціонуванням повітря слід, у разі обґрунтування, застосовувати системи теплотакопечення, що використовують відновлювані джерела енергії, у тому числі енергію навколишнього середовища, перетворену в теплових насосах відповідно до вимог ДСТУ Б В.2.5-44. Можливо проектувати місцеві теплогенератори, які рекомендується передбачати, за відповідного обґрунтування, у комплексі з альтернативними джерелами теплоти, наприклад, з сонячними колекторами або батареями.

Рекомендується проектувати електричну кабельну систему опалення зі споживанням енергії в інтервалі мінімуму навантаження електричної мережі, виконуючи вимоги ДБН В.2.5-24.

10.3 Будинки судів, що підключаються до систем централізованого теплопостачання, повинні бути обладнані пристроями для комерційного обліку теплової енергії, що споживається, встановленими на абонентських вводах, та засобами регулювання споживання теплової енергії відповідно до ДБН В.2.5-39.

10.4 Огороджувальні конструкції будинку суду слід проектувати так, щоб розрахункові значення величин опору теплопередачі, визначені з урахуванням теплопровідних включень, були не менше нормативних значень, встановлених ДБН В.2.6-31. Конструкції вікон повинні відповідати вимогам опору теплопередачі і повітропроникності, встановленим ДБН В.2.6-31.

10.5 Теплова потужність системи опалення і річне теплоспоживання системою опалення будинку, віднесені до одного квадратного метра загальної площі, не повинні перевищувати нормативних контрольних показників.

10.6 Системи теплозабезпечення будинків судів належить проектувати з регуляторами програмного зниження споживання теплової енергії у нічний час, вихідні та святкові дні.

10.7 Припливні вентиляційні системи приміщень, обладнаних витяжною вентиляцією з механічним спонуканням, необхідно проектувати, як правило, з утилізаторами теплоти витяжного повітря та іншим обладнанням ефективного використання енергії.

10.8 Підвищувальні та циркуляційні насоси систем водопостачання повинні проектуватися з автоматикою, що забезпечує зменшення споживання електроенергії при скороченні споживання води.

10.9 Водонагрівачі гарячого водопостачання приміщень повинні проектуватися з пристроями, що автоматично перекривають потік теплоносія у години неробочого часу.

10.10 Природне та штучне освітлення приміщень і прилеглої території будинків судів повинно відповідати вимогам ДБН В.2.5-28, СанПін 2605 з урахуванням вимог щодо енергозбереження. В системах освітлення застосовувати енергозберігаючі джерела освітлення.

10.11 Розділ "Енергоефективність" проектної документації будинку суду повинен відповідати вимогам ДСТУ Б А.2.2-8.

10.12 Енергетичний паспорт будинку суду повинен відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.13 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.14 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.15 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.16 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.17 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.18 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.19 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.20 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.21 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.22 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.23 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.24 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.25 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.26 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.27 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.28 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.29 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.30 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.31 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.32 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.33 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.34 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.35 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

10.36 Проектні рішення щодо енергозбереження будинку суду повинні відповідати вимогам ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Закон України "Про судоустрій України" / Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 27-28. - Ст.180.
2. "Інструкція про порядок конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судових органів" / Затверджена спільним наказом МВС, Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України, Верховного Суду України, Служби безпеки України від 16.10.96 р. № 705/37/5/17-398 1-3-/503/239.
3. "Інструкція про порядок організації підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорони приміщень суду" / Затверджена спільним наказом МВС і Державної судової адміністрації України від 06.09.04р. № 1003дск/149/04/дск.
4. "Інструкція про порядок фіксування судового процесу технічними засобами" / Затверджена наказом Державної судової адміністрації України від 21.07.05р. № 84.
5. "Інструкція про порядок передання до архіву суду, зберігання в ньому, відбору та передання до державних архівів судових справ та документів діяльності суду" / Затверджена наказом Державної судової адміністрації України від 14.04.03р. № 277.
6. Нормали архітектурно-планувальних елементів житлових і громадських будинків з урахуванням використання їх інвалідами. Посібник з проектування / Под ред. В.В.Куцевича. - К.: КиевЗНИИЭП,1999.-85с.
7. "Порядок організації та забезпечення режиму секретності в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях" / постанова Кабінету Міністрів України від 02.10.2003р. № 1561-12.
8. "Правила роботи архівних підрозділів органів державної влади місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій" / Затверджені наказом Державного комітету архівів України від 16.03.2001р. № 16. /Зареєстровані в Міністерстві юстиції України 08.05.2001р. № 407/5598.
9. "Правила пропуску осіб до приміщень судів та на їх територію транспортних засобів" / затверджені спільним наказом Державної судової адміністрації України та Міністерством внутрішніх справ України від 12.09.05р. № 102/765 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 2 листопада 2005р. № 1322/11602).
10. Рекомендації по проектуванню дахових, вбудованих і прибудованих котельних установок та установлення побутових теплогенераторів, працюючих на природному газі. / 2-ге видання, перероблене та доповнене (Посібник до СНиП П-35-76). - К.: УкрНДІінжпроект, 1998. - 35 с.
11. ДБН В.2.5:20.... Інженерне обладнання будинків та споруд. Опалення, вентиляція та кондиціонування. Частина І. Проектування. Частина ІІ. Будівництво*
12. ДБН В.2.9:20.... Інженерне обладнання будинків та споруд. Внутрішній водопровід та каналізація. Частина І. Проектування. Частина ІІ. Будівництво*
13. ДСТУ-Н Б В.1.1:20... Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експериментальних впливів від пожежі. Будівельна кліматологія*

* На розгляді

Ключові слова: будинок суду, безпека, вимоги, нарадча кімната, зал судових засідань, інженерні системи та обладнання, камера підсудних (засуджених), охорона, приміщення.

ДО УВАГИ КОРИСТУВАЧІВ!

В ДБН В.2.2-26:2010 Будинки і споруди. Суди помічені помилки.

Місце, надруковано	Треба читати
1. Стор. 61 (кінець табл. Б.1), колонка 1: Розрахункова площа на першого суддю Розрахункова площа на першого суддю в середньому Загальна площа на першого суддю в середньому	Розрахункова площа на одного суддю Розрахункова площа на одного суддю в середньому Загальна площа на одного суддю в середньому
2. Стор. 67 (кінець табл. В.1), колонка 1: Те саме	Те саме
3. Стор. 72 (продовження табл. Г.1), колонка 1, останній рядок: Розрахункова площа на першого суддю	Розрахункова площа на одного суддю
4. Стор. 73 (кінець табл. Г.1), колонка 1: Розрахункова площа на першого суддю в середньому Загальна площа на першого суддю в середньому	Розрахункова площа на одного суддю в середньому Загальна площа на одного суддю в середньому
5. Стор. 79 (кінець табл. Д.1), колонка 1, останні три рядки: Розрахункова площа на першого суддю	Розрахункова площа на одного суддю Загальна площа на одного суддю Загальна площа на одного суддю в середньому

Загальна площа на першого суддю	
Загальна площа на першого суддю в середньому	
6. Стор. 80 (додаток Е) ДСТУ-Н Б В.1.1-20... Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експериментальних впливів від пожежі. Будівельна кліматологія	ДСТУ-Н Б В.1.1-20... Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експериментальних впливів від пожежі. Будівельна кліматологія*

ДОДАТОК А

(довідковий)

Таблиця А.1 - Склад і площі приміщень будинків місцевих загальних, у т.ч. військових, судів

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)																
	3/3	3/4	3/5	4/6	4/7	5/8	6/9	6/10	7/11	7/12	8/13	9/14	9/15	10/16	12/20	13/21	14/23
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Зали судових засідань для розгляду цивільних справ на 20 місць для відвідувачів	48	48	48	96/48x2	96/48x2	96/48x2	96/48x2	96/48x2	144/48x3	144/48x3	144/48x3	144/48x3	144/48x3	144/48x3	192/48x4	192/48x4	192/48x4
Зали судових засідань для розгляду цивільних справ на 30 місць для відвідувачів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	106/53x2
Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ на 30 місць для відвідувачів	146/73x2	73	73	73	73	73	146/73x2	146/73x2	146/73x2	146/73x2	146/73x2	146/73x2	146/73x2	146/73x2	219/73x3	219/73x3	219/73x3
Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ на 50 місць для відвідувачів	-	92	92	92	92	92	92	92	92	92	184/92x2	184/92x2	184/92x2	184/92x2	184/92x2	184/92x2	184/92x2
Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ на 70 місць для відвідувачів	-	-	-	-	-	-	115	115	115	115	115	115	230/115x2	230/115x2	230/115x2	230/115x2	230/115x2

Продовження таблиці А.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)																
	3/3	3/4	3/5	4/6	4/7	5/8	6/9	6/10	7/11	7/12	8/13	9/14	9/15	10/16	12/20	13/21	14/23
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ на 90 місць для відвідувачів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	130
Нарадчі кімнати (при кожному залі судових засідань)	33/ 9+12x2	33/ 9+12x2	33/ 9+12x2	42/ 9x2+12x2	42/ 9x2+12x2	54/ 9x2+12x3	66/ 9x2+12x4	66/ 9x2+12x4	75/ 9x3+12x4	75/ 9x3+12x4	87/ 9x3+12x5	99/ 9x3+12x6	99/ 9x3+12x6	108/ 9x4+12x6	129/ 9x5+12x7	141/ 9x5+12x8	
Кімнати для свідків	12	12	12	24/12x2	24/12x2	24/12x2x2	24/12x2x2	24/12x2x2	36/12x3	36/12x3	36/12x3	36/12x3	36/12x3	48/12x4	48/12x4	60/12x5	
Кімнати для прокурорів	12	12	12	12	12	18	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	30/12+18	36/12x3	36/12x3	48/12x4	48/12x4	66/12x4+18	
Кімнати для адвокатів	12	18	18	24/12x2	24/12x2	36/12x3	36/12x3	36/12x3	48/12x4	48/12x4	48/12x4	60/12x5	60/12x5	60/12x5	78/12x5+18	78/12x5+18	
Кулуари при залах судових засідань	18	22	30	36	36	57	66	66	72	72	87	108	108	117	132	159	

Кабінет голови суду	18-24	18-24	24-36	24-36	24-36	24-36	24-36	24-36	24-36	24-36	24-36	24-36	24-36	36-48	36-48	36-48	
Приймальня голови суду	12	12	12-18	12-18	12-18	12-18	12-18	12-18	12-18	12-18	12-18	12-18	12-18	12-18	18-24	18-24	18-24
Кімната відпочинку при кабінеті голови суду	-	-	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12-16	12-16	12-16	
Кабінет першого заступника голови суду	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12-18	18-24	18-24	18-24

Продовження таблиці А.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)																
	3/3	3/4	3/5	4/6	4/7	5/8	6/9	6/10	7/11	7/12	8/13	9/14	9/15	10/16	12/20	13/21	14/23
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Приймальня першого заступника голови суду	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	12	12	12	12
Кабінети суддів	24/12x2	36/12x3	48/12x4	70/14x5	84/14x6	98/14x7	112/14x8	144/16x9	160/16x10	176/16x11	192/16x12	208/16x13	208/16x13	252/18x14	324/18x18	342/18x19	378/18x20
Кабінет помічника голови суду	-	-	12-14	12-14	12-14	12-14	12-14	12-14	12-14	12-14	12-14	12-14	12-14	12-16	12-16	12-16	12-16
Приміщення для помічників суддів	24/8x3	32/8x4	32/8x4	40/8x5	48/8x6	56/8x7	64/8x8	72/8x9	80/8x10	88/8x11	96/8x12	104/8x13	112/8x14	120/8x15	152/8x19	160/8x20	176/8x22
Приміщення для секретарів судових засідань	21/7x3	28/7x4	35/7x5	42/7x6	49/7x7	56/7x8	63/7x9	70/7x10	77/7x11	87/7x12	91/7x13	98/7x14	105/7x15	112/7x16	140/7x20	147/7x21	161/7x24
Кабінет керівника апарату суду	-	-	-	-	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12-16	12-16	12-16	12-16
Приймальня суду (прийом громадян та попередній розгляд їх звернень)	12	12	12	12	12	12	12	15	15	15	15	15	15	15	15	18	18
Приміщення для прийому громадян керівництвом суду	-	-	-	-	12	12	12	15	15	15	15	15	24	30/15x2	30/15x2	30/15x2	30/15x2
Канцелярія кримінальних справ	30	30	18	18	24	24	30	30	36	36	36	36	36	36	40	40	40
Канцелярія цивільних справ			18	24	24	30	30	36	36	42	42	42	42	42	45	45	45

Продовження таблиці А.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)																
	3/3	3/4	3/5	4/6	4/7	5/8	6/9	6/10	7/11	7/12	8/13	9/14	9/15	10/16	12/20	13/21	14/23
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Експедиція	-	-	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	16	16	16	16
Кімната для вивчення справ громадянами (при канцелярії)	10	10	10	10	10	10	10	12	12	12	12	12	12	12	12-24	12-24	12-24
Кімната для вивчення справ юристами (при канцелярії)	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	21/9+12	33/9+2x12	33/9+2x12	33/9+2x12
Кімнати	16	20/10x2	30/10x3	30/10x3	40/10x4	40/10x4	50/10x5	50/10x5	60/10x6	60/10x6	70/10x7	70/10x7	70/10x7	80/10x8	100/10x10	110/10x11	120/10x12

приймання їжі																	
Буфет з підсобними приміщеннями	-	-	-	30	30	30	30	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36
Приміщення для психологічного розвантаження та відпочинку	-	-	-	-	12	12	12	18	18	24	24	30	30	36	36	36	36
Кімната завгоспа	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	16	16	16
Комори прибиральниць (сумарно)	3	3	3	4	4	4	6	6	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Приміщення побутових приміщень технічного персоналу, матеріально-технічного забезпечення та ремонту	24	24	36	36	54	54	70	70	70	90	90	90	90	90	90	90	90
Санвузли для співробітників	12	12	12	12	15	15	15	15	18	18	18	18	18	20	24	24	30
Санітарні вузли для відвідувачів	12	12	18	18	24	24	24	32	32	32	36	40	45	45	60	68	68
Санітарні вузли при нарадчих кімнатах	5	5	6	8	8	10	12	12	14	14	16	16	18	20	24	26	28

Кінець таблиці А.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше, м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику))																	
	3/3	3/4	3/5	4/6	4/7	5/8	6/9	6/10	7/11	7/12	8/13	9/14	9/15	10/16	12/20	13/21	14/23	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Санітарний вузол для МГН	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
Приміщення серверної	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	
Усього розрахункової площі	685	759	880	1053	1159	1396	1589	1742	1914	1978	2180	2457	2484	2697	3174	3383	3677	
Розрахункова площа на одного суддю:	228	190	176	176	166	175	176	174	174	165	168	175	166	169	159	161	160	
Розрахункова площа на одного суддю в середньому	167																	
Загальна площа на одного суддю в середньому	250																	

Примітка 1. В додатку надані мінімальні кількість та площі приміщень будинків судів.

Примітка 2. В кожному конкретному випадку кількість, типи та площі приміщень залів судових засідань в будинках судів уточнюються завданням на проектування виходячи з прийнятого відсоткового співвідношення колегіального та одноособового розгляду справ цивільного та кримінального судочинства. При цьому, кількість залів судових засідань слід приймати в діапазоні від показників, наведених у таблиці А.1 додатка А (відсоткове співвідношення одноособового та колегіального розгляду судових справ - 70:30), до рівня забезпечення кожного судді залом судових засідань. Співвідношення та типи залів судових засідань для розгляду цивільних та кримінальних справ рекомендується приймати за таблицею А.1 додатка А.

Примітка 3. Для судів з чисельністю суддів у суді більше 23 осіб та не вказаних у таблиці кількість приміщень слід визначати шляхом додавання даних стовпчика 16 таблиці А.1 додатка А і даних необхідного додаткового стовпчика та інтерполяції і екстраполяції.

Примітка 4. Потреба в залах судових засідань місткістю 50 та більше осіб, розрахованих на розгляд резонансних справ з можливістю розміщення в них відвідувачів та представників засобів масової інформації, визначається завданням на проектування.

Примітка 5. Мінімальне співвідношення між загальною та розрахунковою площами прийнято виходячи з практики проектування та існуючої мережі будинків судів загальної юрисдикції.

ДОДАТОК Б

(довідковий)

Таблиця Б.1 - Склад і площі приміщень будинків апеляційних загальних, у т.ч. військових, судів

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше, м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику))											
	7/20	10/30	14/40	17/50	20/60	24/70	27/80	30/90	33/100	40/120	44/130	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Зали судових	106/53x2	159/53x3	212/53x4	212/53x4	265/53x5	318/53x6	318/53x6	371/53x7	424/53x8	477/53x9	530/53x10	

засідань для розгляду цивільних справ на 30 місць для відвідувачів											
Зали судових засідань для розгляду цивільних справ на 40 місць для відвідувачів	66	66	132/66x2	132/66x2	132/66x2	198/66x3	198/66x3	264/66x4	330/66x5	396/66x6	462/66x7
Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ на 50 місць для відвідувачів	-	-	-	70	70	70	140/70x2	140/70x2	140/70x2	210/70x3	210/70x3
Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ на 30 місць для відвідувачів	219/73x3	292/73x4	365/73x5	438/73x6	584/73x8	657/73x9	730/73x10	803/73x11	876/73x12	1095/73x15	1168/73x16
Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ на 50 місць для відвідувачів	92	184/92x2	184/92x2	276/92x3	184/92x3	368/92x4	460/92x5	460/92x5	460/92x5	552/92x6	644/92x7
Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ на 70 місць для відвідувачів	-	-	115	115	115	115	115	115	-	-	-

Продовження таблиці Б.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше, м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику))										
	7/20	10/30	14/40	17/50	20/60	24/70	27/80	30/90	33/100	40/120	44/130
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ на 90 місць для відвідувачів	-	-	-	-	-	-	-	-	130	130	130
Нарадчі кімнати (при кожному залі судових засідань)	75/9x3+12x4	108/9x4+12x6	150/9x6+12x8	183/9x7+12x10	216/9x8+12x12	258/9x10+12x14	291/9x11+12x16	321/9x13+12x17	351/9x15+12x18	426/9x18+12x22	456/9x20+12x24
Кімнати для свідків	48/12x4	60/12x5	84/12x7	108/12x9	120/12x10	144/12x12	168/12x14	180/12x15	204/12x17	240/12x20	264/12x22
Кімнати для прокурорів	24/12x2	48/12x4	66/12x4+18	72/12x6	96/12x8	108/12x9	120/12x10	144/12x12	156/12x13	192/12x16	204/12x17
Кімнати для адвокатів	48/12x4	60/12x5	90/12x6+18	108/12x9	120/12x10	144/12x12	168/12x14	180/12x15	198/12x15+18	240/12x20	258/12x20+18
Кулуари при залах судових засідань	72	105	156	165	222	267	306	336	372	450	495
Кабінет голови суду	36-48	36-48	36-48	36-48	36-48	48-60	48-60	60	60	60	60
Приміщення голови суду	24	24	24	24	24-30	24-30	24-30	30-36	30-36	30-36	30-36
Кімната відпочинку при кабінеті голови суду	12-16	12-16	12-16	12-16	16-18	16-18	16-18	18	18	18	18
Кабінет першого	18-24	18-24	18-24	18-24	24	24	24	24-36	24-36	24-36	24-36

заступника голови суду												
---------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Продовження таблиці Б.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)										
	7/20	10/30	14/40	17/50	20/60	24/70	27/80	30/90	33/100	40/120	44/130
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Кабінет радника першого заступника голови суду - приймальня	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Кабінети заступників голови суду - голів судових палат	36/18x2	36/18x2	36/18x2	36/18x2	36-48/(18-24)x2	36-48/(18-24)x2	36-48/(18-24)x2	48/24x2	48/24x2	48/24x2	48/24x2
Кабінети заступників голів судових палат	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2
Приймальня голів судових палат	12	12	12	12	12-24	12-24	12-24	24	24	24	24
Кабінети суддів	288/18x16	468/18x26	648/18x36	828/18x46	1008/18x56	1188/18x66	1368/18x76	1548/18x86	1920/20x96	2320/20x116	2520/20x126
Кабінет помічника голови суду	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Приміщення для помічників суддів	136/8x17	216/8x27	296/8x37	376/8x47	456/8x57	536/8x67	616/8x77	696/8x87	776/8x97	936/8x117	1016/8x127
Приміщення для секретарів судових засідань	140/7x20	210/7x30	280/7x40	350/7x50	420/7x60	490/7x70	560/7x80	630/7x90	700/7x100	840/7x120	910/7x130
Кабінет керівника апарату суду	12-16	12-16	12-16	12-16	12-16	16-18	16-18	16-18	20	20	24
Кабінет заступника керівника апарату суду	-	-	-	12	12	12	12	12	12	12	12

Продовження таблиці Б.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)										
	7/20	10/30	14/40	17/50	20/60	24/70	27/80	30/90	33/100	40/120	44/130
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Приймальня суду (прийом громадян та попередній розгляд їх звернень)	18	18	18	24	24	24	36	36	36	45	45
Приміщення для прийому громадян керівництвом суду	30/15x2	30/15x2	45/15x3	45/15x3	45/15x3	45/15x3	60/15x4	60/15x4	75/15x5	75/15x5	75/15x5
Канцелярія кримінальних справ	40	40	40	40	45	45	45	45	45	50	50
Канцелярія цивільних справ	45	45	45	45	50	50	50	50	50	54	54
Експедиція (філія)	18	18-24	18-24	18-24	18-24	18-24	18-24	24	24	24	24

Кімната відпочинку охорони	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Кімнати зі спеціальними камерами схову	15	15	20	20	24	24	24	24	36	36	36
Приміщення для копіювально-розмножувальної техніки (сумарно)	40	40	40	40	45	45	45	45	50	50	50
Вестибюль з контрольно-пропускним пунктом	90	104	140	160	206	244	278	306	338	406	444
Гардероб верхнього одягу	24	36	52	56	72	90	100	112	124	150	165
Буфет (їдальня), у т.ч. кухонні та підсобні приміщення	36-120	54-150	54-200	80-200	100-250	120-250	150-300	300	300	320	320
Приміщення для психологічного розвантаження та відпочинку, в т.ч. тренажерний зал з підсобними приміщеннями	30	60	80	100	100	120	120	160	160	160	160

Продовження таблиці Б.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)										
	7/20	10/30	14/40	17/50	20/60	24/70	27/80	30/90	33/100	40/120	44/130
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Кімната завгоспа	18	18	18	20	20	20	24	24	24	24	24
Приміщення матеріально-технічного забезпечення, утримання та ремонту (сумарно)	54	54	72	72	80	80	80	100	100	100	100
Побутові приміщення (гардероби, душові) для технічного персоналу, обслуговуючого будинок	18	24	24	24	24	24	24	36	36	36	36
Приміщення матеріально-технічного забезпечення, утримання та ремонту будинку (сумарно)	84	84	84	108	108	108	108	108	144	144	144
Комори прибиральниць (сумарно)	12	15	18	20	20	24	24	24	30	30	30
Санітарні вузли для співробітників	18	18	18	25	28	32	36	45	45	57	57
Санітарні вузли для відвідувачів	21	24	34	36	53	64	67	77	80	96	107
Санітарні вузли при нарадчих кімнатах	14	20	28	34	40	48	54	60	66	80	86
Санітарний вузол для МГН	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Кінець таблиці Б.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)										
	7/20	10/30	14/40	17/50	20/60	24/70	27/80	30/90	33/100	40/120	44/130
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Приміщення серверної	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Усього роз'єднаної площі	2678	3594	4740	5677	6702	7735	8760	9771	10845	12851	13829
Розрахункова площа	134	120	118	113	112	111	110	109	108	107	106

при кабінеті голови суду													
Кабінет першого заступника голови суду	18	18	18	18	18	18	18-24	18-24	18-24	18-24	18-24	18-24	18-24
Приміальня заступника голови суду	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Кабінет заступника голови суду	-	-	-	-	-	-	12-24	12-24	12-24	12-24	12-24	12-24	12-24
Приміальня заступника голови суду	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	12	12	
Кабінети суддів	128/16x8	144/16x9	160/16x10	198/18x11	216/18x12	234/18x13	252/18x14	270/18x15	288/18x16	306/18x17	324/18x18	414/18x23	486/18x27
Кабінет помічника голови суду	12	12	12	12	12	12	12-16	12-16	12-16	12-16	12-16	12-16	12-16
Приміщення для помічників суддів	72/8x9	80/8x10	88/8x11	96/8x12	104/8x13	112/8x14	120/8x15	128/8x16	136/8x17	144/8x18	152/8x19	192/8x24	224/8x28
Приміщення для секретарів судових засідань	70/7x10	77/7x11	84/7x12	91/7x13	126/7x14	105/7x15	112/7x16	119/7x17	126/7x18	133/7x19	140/7x20	175/7x25	210/7x30
Кабінет керівника апарату суду	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12

Продовження таблиці В.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)												
	6/10	7/11	7/12	8/13	8/14	9/15	10/16	10/17	11/18	11/19	12/20	16/25	19/30
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Приміальня суду (прийом громадян та попередній розгляд їх звернень)	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	18	18	18
Приміщення для прийому громадян керівництвом суду	24	24	24	24	30/15x2	30/15x2	30/15x2	30/15x2	30/15x2	30/15x2	30/15x2	30/15x2	30/15x2
Приміщення канцелярії	46	46	46	46	46	54	54	54	62	62	62	62	70
Експедиція	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	16	18
Кімнати для вивчення справ громадянами	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	24/12x2	24/12x2	24/12x2
Кімнати для вивчення справ юристами	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	36/12x3	36/12x3	48/12x4
Кімнати судових розпорядників	50/10x5	60/10x6	60/10x6	70/10x7	60/10x6	80/10x8	80/10x8	90/10x9	90/10x9	100/10x10	100/10x10	130/10x13	150/10x15
Бібліотека юридичної літератури (кабінет кодифікації)	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	36
Кабінет завідувача архіву	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Архів справ, які перебувають на розгляді	30	33	36	40	42	45	48	51	54	57	60	75	84
Архів розглянутих	45	50	54	58	63	68	72	77	81	86	90	113	126

Продовження таблиці В.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)												
	6/10	7/11	7/12	8/13	8/14	9/15	10/16	10/17	11/18	11/19	12/20	16/25	19/30
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Приміщення підрозділу режимно-секретної роботи - приміщення для роботи з документами, які містять державну таємницю	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	16
Приміщення підрозділів планово - фінансового, кадрового забезпечення, судової статистики та правової інформації	36	36	36	40	45	45	45	45	45	45	45	54	60
Приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерська), пожежного поста	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Кімната відпочинку охорони	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Кімната зі спеціальними камерами схову	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	12	12	12
Приміщення для копіювально-розмножувальної техніки (сумарно)	15	20	23	24	28	28	28	34	36	38	40	42	42
Вестибюль з контрольно-пропускним пунктом	49	50	51	54	55	59	62	64	67	68	75	94	114

Продовження таблиці В.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)												
	6/10	7/11	7/12	8/13	8/14	9/15	10/16	10/17	11/18	11/19	12/20	16/25	19/30
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Гардероб верхнього одягу	16	16	16	17	17	18	20	20	21	21	24	32	40
Буфет, в т.ч. кухонні та підсобні приміщення	24	24	24	24	24	24	36	36	36	36	36	54	54
Приміщення психологічного розвантаження і відпочинку	32	32	32	32	36	36	36	36	36	36	40	40	42
Кімната завгоспа	12	12	16	16	18	18	18	18	18	18	18	18	18
Комори прибиральниць (сумарно)	5	5	6	6	6	6	9	9	9	9	9	12	15
Побутові приміщення технічного персоналу, матеріально-технічного забезпечення та ремонту	70	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
Санітарні вузли для співробітників	18	18	18	18	18	18	18	21	21	21	21	25	27
Санітарні вузли для відвідувачів	25	25	25	25	25	25	25	25	32	32	36	44	44
Санітарні вузли при нарадчих кімнатах	14	14	14	16	16	18	20	20	22	22	24	32	38
Санітарний вузол для МГН	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Приміщення серверної	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9

Кінець таблиці В.1

суду							
Кабінети заступників голови суду - голів судових палат	32-48/(16-18)x(2-3)	32-48/(16-24)x(2-3)	36-72/(18-24)x(2-3)	36-72/(18-24)x(2-3)	36-72/(18-24)x(2-3)	36-72/(18-24)x(2-3)	36-72/(18-24)x(2-3)
Кабінети заступників голів судових палат	-	24-36/12x(2-3)	24-36/12x(2-3)	24-36/12x(2-3)	24-36/12x(2-3)	24-36/12x(2-3)	24-36/12x(2-3)
Приміщення голів судових палат	-	12	12	12	12	12	12
Кабінети суддів	108/18x6	378/18x21	468/18x26	558/18x31	720/20x36	820/20x41	920/20x46
Кабінет помічника голови суду	9	15	15	15	15	15	15
Приміщення для помічників суддів	72/8x9	192/8x24	232/8x29	272/8x34	312/8x39	352/8x44	392/8x49
Приміщення для секретарів судових засідань	70/7x10	175/7x25	210/7x30	245/7x35	280/7x40	315/7x45	350/7x50
Кабінет керівника апарату суду	12	16	16	16	18	18	18
Приміщення суду(прийом громадян та попередній розгляд їх звернень)	12	18	18	18	18	24	24
Приміщення для прийому громадян керівництвом суду	24	30/15x2	30/15x2	30/15x2	30/15x2	30/15x2	30/15x2
Приміщення канцелярії	46	65	72	72	72	80	80
Експедиція (філія поштового відділення)	12	18-24	18-24	24	24	24	24

Продовження таблиці Г.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)						
	4/10	8/25	10/30	12/35	14/40	15/45	17/50
	2	3	4	5	6	7	8
Кімната для вивчення справ громадянами	12	24/12x2	36/12x3	36/12x3	48/12x4	48/12x4	48/12x4
Кімнати для вивчення справ адвокатами	21/12+9	36/12x3	48/12x4	48/12x4	60/12x5	60/12x5	72/12x6
Кімнати судових розпорядників	50/10x5	130/10x13	150/10x15	180/10x18	200/10x20	230/10x23	250/10x25
Бібліотека юридичної літератури (кабінет кодифікації)	18	30	36	36	36	36	36
Кабінети завідувачів архіву та електронного архіву	-	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2	24/12x2
Архів справ, які перебувають на розгляді	12	25	30	35	40	45	50
Архів розглянутих справ	15	38	45	53	60	68	75
Приміщення підрозділу режимно-секретної роботи - приміщення для роботи з документами, які містять державну таємницю	18	24	24	24	24	24	24
Приміщення для проведення навчань серед працівників суду	-	24	24	24	24	24	24
Конференц-зал	-	65	75	90	100	115	125
Зал президії	24-36	24-36	24-36	24-36	24-36	24-80	24-80
Робоче приміщення для нарад президії (при залі президії)	-	12	12	18	18	18	18

Продовження таблиці Г.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)						
	4/10	8/25	10/30	12/35	14/40	15/45	17/50
	2	3	4	5	6	7	8
Приміщення підрозділу планово-фінансової	24	24	30	36	42	42	42

діяльності, бухгалтерського обліку та звітності							
Приміщення підрозділів кадрового та документального забезпечення, узагальнення судової практики та судової статистики	24	24	30	36	42	42	42
Приміщення чергового підрозділу охорони (диспетчерська), пожежного поста	15	15	15	15	15	15	15
Кімната відпочинку охорони	12	12	12	12	12	12	12
Кімната зі спеціальними камерами схову	12	12	15	20	20	20	20
Приміщення для копіювально-розмножувальної техніки (сумарно)	18	42	42	42	42	42	42
Вестибюль з контрольно-пропускним пунктом	40	76	92	105	118	132	156
Гардероб верхнього одягу	10	24	30	34	38	43	53
Буфет (їдальня), в т.ч. кухонні та підсобні приміщення	36-120	36-120	54-150	54-200	54-200	54-200	54-250

Продовження таблиці Г.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)						
	4/10	8/25	10/30	12/35	14/40	15/45	17/50
	2	3	4	5	6	7	8
Приміщення для психологічного розвантаження та відпочинку, в т.ч. тренажерний зал з підсобними приміщеннями	18	40	54	54	54	54	54
Кімната завгоспа	12	18	18	18	18	20	20
Приміщення матеріально-технічного забезпечення, утримання та ремонту будинку	36	80	80	80	80	80	80
Приміщення побутових приміщень для технічного персоналу, обслуговуючого будинок	18	18	18	18	18	18	18
Комори прибиральниць (сумарно)	6	12	15	15	18	18	18
Санітарні вузли для співробітників	12	18	18	25	25	25	25
Санітарні вузли для відвідувачів	12	24	30	30	45	45	51
Санітарні вузли при нарадчих кімнатах	8	16	20	24	28	30	34
Санітарний вузол для МГН	4	4	4	4	4	4	4
Приміщення серверної	9	9	9	9	9	9	9
Усього розрахункової площі	1251	2674	3185	3604	4073	4502	4998
Розрахункова площа на одного суддю	125	107	106	103	102	100	100

Кінець таблиці Г.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше), м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику)						
	4/10	8/25	10/30	12/35	14/40	15/45	17/50
	2	3	4	5	6	7	8
Розрахункова площа на одного суддю в середньому	106						
Загальна площа на одного	160						

суддю в середньому

Примітка 1. У додатку надані мінімальні кількість та площі приміщень будинків судів. У кожному конкретному випадку кількість, типи та площі приміщень у будинках судів уточнюються завданням на проектування виходячи з чисельності суддів, кількості та спеціалізації судових палат.

Примітка 2. Для судів з чисельністю суддів у суді, не вказаної в таблиці Г.1 додатка Г, кількість приміщень слід визначати шляхом інтерполяції та екстраполяції.

Примітка 3. Потреба в залах судових засідань місткістю 50 та більше осіб, розрахованих на розгляд резонансних справ із можливістю розміщення в них відвідувачів та представників засобів масової інформації, визначається завданням на проектування.

Примітка 4. Мінімальне співвідношення між загальною та розрахунковою площами прийнято виходячи з практики проектування та існуючої мережі будинків судів загальної юрисдикції

ДОДАТОК Д

(довідковий)

Таблиця Д.1 - Склад і площі приміщень будинків вищих спеціалізованих судів

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше, м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику))		
	95/4	97/4	120/5
1	2	3	4
Зали судових засідань на 15 місць для відвідувачів	380/38x10	90/45x2	90/45x2
Зали судових засідань на 30 місць для відвідувачів	-	189/63x3	252/63x4
Зали судових засідань на 50 місць для відвідувачів	140/70x2	240/80x3	320/80x3
Зали судових засідань на 70 місць для відвідувачів	-	95	95
Нарадчі кімнати (при кожному залі судових засідань)	192/16x12	144/16x9	192/16x12
Кулуари (холи) при залах судових засідань	100	150	200
Кімнати для осіб, які беруть участь у справі	84/12x5+24	84/12x5+24	84/12x5+24
Кімнати для інших учасників судового процесу	96/12x6+24	96/12x6+24	96/12x6+24
Зал пленуму	350	400	600
Зал президії	60	30	36
Кулуари (холи) при залі пленуму та залі президії	150	150	200
Допоміжне приміщення та санітарний вузол при залі президії	18	12	12
Кабінет голови суду	54-72	54-72	54-72
Приймальня голови суду	36	36	36
Зал для нарад при кабінеті голови суду	36	36	36

Продовження таблиці Д.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше, м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику))		
	95/4	97/4	120/5
1	2	3	4
Кімната відпочинку при кабінеті голови суду	18	18	18
Допоміжне приміщення та санітарний вузол при кабінеті голови суду	18	18	18
Приміщення секретаріату та підрозділів забезпечення роботи голови суду	36	36	36
Кабінет першого заступника голови суду - голови судової палати	54	54	54
Приймальня першого заступника голови суду - голови судової палати	36	36	36
Кімната відпочинку при кабінеті першого заступника голови суду - голови судової палати	16	16	16
Допоміжне приміщення та санітарний вузол при кабінеті першого заступника голови суду - голови судової палати	12	12	12
Приміщення підрозділів забезпечення роботи заступника голови суду	36	36	36
Кабінети заступників голови суду - голів судових палат	108/(24-36)x3	108/(24-36)x3	144/(24-36)x4
Приймальні заступників голови суду - голів судових палат	72/24x3	72/24x3	96/24x4
Допоміжні приміщення з санітарними вузлами при кабінетах заступників голови суду - голів судових палат	30/10x3	30/10x3	40/10x4
Кабінети начальників підрозділів забезпечення роботи судових палат	64/16x4	64/16x4	80/16x5
Приміщення підрозділів забезпечення роботи судових палат	360/(80-90)x4	360/(80-90)x4	450/(80-90)x5

Продовження таблиці Д.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше, м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику))		
	95/4	97/4	120/5
1	2	3	4
Кабінети суддів	2208/(18-24)x4x23	2208/(18-24)x4x23	2760/(18-24)x5x23
Приміщення для помічників суддів	1440/8x180	1440/8x180	1824/8x228
Приміщення для секретарів судових засідань	1260/7x180	1260/7x180	1596/7x228
Кабінет керівника апарату суду	36	24	36
Приміщення керівника апарату суду	18	18	18
Кабінет заступника керівника апарату суду	16	16	16
Зал для нарад при кабінеті керівника апарату суду	18	18	24
Приміщення підрозділу забезпечення роботи керівника апарату суду	36	36	45
Приміщення підрозділів взаємодії з засобами масової інформації (прес-служби) та міжнародно-правового співробітництва, кабінет начальника	60	60	90
Приміщення підрозділів забезпечення діяльності пленуму, президії, науково-консультативної ради та організаційно-методичної роботи, кабінет начальника	60-100	60-100	80-150
Приміщення суду (прийом громадян та попередній розгляд їх звернень)	24-45	24-45	36-45
Приміщення для прийому громадян керівництвом або іншими співробітниками суду	80/16x5	80/16x5	80/16x5
Кабінет начальника управління документального забезпечення судових палат	18-24	18-24	18-24

Продовження таблиці Д.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше, м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику))		
	95/4	97/4	120/5
1	2	3	4
Підрозділи документального забезпечення, судової інформації + кабінети начальників підрозділів управління	156/120+12x3	156/120+12x3	166/130+12x3
Архівний підрозділ управління документального забезпечення судових палат (сховища для тимчасового та постійного зберігання судових справ), робочі кімнати працівників архіву, кабінети начальників архіву та електронного архіву, приміщення читального залу для роботи з архівними документами	128/30+50+12x3+12	128/30+50+12x3+12	148/40+60+12x3+12
Підрозділ реєстрації, обліку та відправлення кореспонденції, кабінет начальника підрозділу управління	48/36+12	48/36+12	48/36+12
Приміщення філії поштового відділення	36	36	36
Приміщення підрозділів систематизації законодавства, законопроектних робіт, бібліотеки юридичної літератури (кабінет кодифікації), кабінети начальників підрозділів, кабінет консультанта-кодифікатора	120	120	120
Приміщення для вивчення справ громадянами (при управлінні документального забезпечення судових палат)	36	36	48/2x24
Приміщення для вивчення справ адвокатами (при управлінні документального забезпечення судових палат)	108/12x9	108/12x9	120/12x10
Кабінет начальника фінансово-економічного управління	18-24	18-24	18-24
Приміщення підрозділів фінансово-економічного управління, кабінети начальників підрозділів управління, каса	136/100+12x3	136/100+12x3	156/120+12x3
Приміщення судових розпорядників, кабінет старшого судового розпорядника	492/10x48+12	492/10x48+12	612/10x60+12
Приміщення підрозділів управління кадрів та підвищення кваліфікації, кабінет начальника управління та кабінети начальників підрозділів	100	120	130

Продовження таблиці Д.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше, м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику))		
	95/4	97/4	120/5

1	2	3	4
Приміщення підрозділу узагальнення судової практики та судової статистики, кабінети начальників	90	90	110
Приміщення підрозділів науково-експертної та правової роботи, інформаційно-технічного забезпечення, роботи зі зверненнями громадян + кабінети начальників підрозділів	160	160	160
Приміщення підрозділу програмного забезпечення, інформаційно-пошукових програм та мереж	54	54	54
Приміщення підрозділу режимно-секретної роботи	45	45	45
Приміщення господарського управління	120	120	120
Приміщення підрозділу транспортного забезпечення господарського управління, в т.ч. приміщення для водіїв	40	40	50
Приміщення для копіювально-розмножувальної техніки (сумарно)	30	30	40
Вестибюль	100	120	150
Гардероб верхнього одягу	30	36	45
Приміщення охорони, в т.ч. контрольно-пропускний пункт, приміщення чергового підрозділу (диспетчерської), пожежного поста, приміщення для відпочинку, приймання їжі, керівництва охорони, приміщення зберігання форми одягу, зберігання та заряджання-розряджання зброї, проведення занять та інструктажів особового складу, спеціальних камер схову, санвузла	136/9+18+12+12+18+30+18+24+12+3	160/9+18+12+12+18+30+18+24+12+3	170/9+18+12+12+18+40+18+24+12+3
Приміщення кафе (їдальні), в т.ч. кухонні та підсобні приміщення	350	350	450
Приміщення для психологічного розвантаження та відпочинку, в т.ч. тренажерний зал із підсобними приміщеннями (сумарно)	180	180	200

Кінець таблиці Д.1

Приміщення	Площа та кількість приміщень (не менше, м ² , відповідно до кількості залів судових засідань (у чисельнику) і чисельності суддів, осіб (у знаменнику))		
	95/4	97/4	120/5
1	2	3	4
Апаратна при залі пленуму	12	12	12
Музей	20	24	24
Кімната завгоспа	20	20	24
Приміщення матеріально-технічного забезпечення, утримання та ремонту будинку	144	144	144
Комори прибиральниць (сумарно)	24	30	45
Приміщення побутових приміщень технічного персоналу, обслуговуючого будинок	24	24	36
Санітарні вузли для співробітників (сумарно)	40	40	45
Санітарні вузли для відвідувачів (сумарно)	14	14	20
Санітарні вузли при нарадчих кімнатах (сумарно)	36	27	33
Санітарні вузли при залі пленуму та залі президентів	36	40	54
Санітарний вузол для МПН	4	4	4
Приміщення серверної	12	12	12
Усього розрахункової площі	10913	11193	13720
Розрахункова площа на одного суддю	115	115	114
Загальна площа на одного суддю	173	172	172
Загальна площа на одного суддю в середньому		172	

Примітка 1. У додатку надані мінімальні кількість та площі приміщень будинків судів. У кожному конкретному випадку кількість, типи та площі приміщень у будинках судів уточнюються завданням на проектування виходячи з чисельності суддів, кількості та спеціалізації судових палат.

Примітка 2. У стовпчику 2 надані показники для Вищого господарського суду; у стовпчиках 3 та 4 надані показники для Вищого адміністративного суду.

Примітка 3. Потреба в залах судових засідань місткістю 50 та більше осіб, розрахованих на розгляд резонансних справ з можливістю розміщення в них відвідувачів та представників засобів масової інформації, місткість і площа залу для пленумів уточнюються завданням на проектування.

Примітка 4. Мінімальне співвідношення між загальною та розрахунковою площами прийнято виходячи з практики проектування існуючої мережі будинків судів загальної юрисдикції.